Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 590 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 — 24 ՐԷՊԻ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԼԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արժողութ.	200
» » Վեցամսեայ	» »	100
» » Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց Հիսմեայ եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ տարեկան	Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դարձ զրկուած թղթերուց համար ճանաչուած ֆրանկը ցնորութիւնի վրայ է։ Խմբագրութիւնս զրկուած ձեռագիր կամ գրութիւն չի տարուիր։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՑԱԿԱՆ ԿԵՆԴՐՈՆՈՒԹԻՒՆ
ԻՍԱԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գալաթիայի Նորատունկեան Խանին մէջ, Գարագիւղ, Տէյրմէն-խան

Գ. ՊՈՂԼԻ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱ

Ազգային տպագրութիւն Ալեքսանդր Բ. Կայսեր.— Հայկազեանական տպագրութիւն Ալեքսանդր Գ. Կայսեր.— Արդի աշխարհաքաղաքութիւն Ռուսիոյ.— Թէ ինչո՞ւ համար Ռուսիա ընդդիմ է Պոլսոյ բարեկարգութեան։—Արեւելեան Խնդրոյն ապագան։

«ՌՈՒՍ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ» Թայմսի մէջ կուտայ բուն բացատրութիւնը թէ ընդէր Ռուսիա մերժմամբ կը պատասխանէ պուլկարական Միութեան։ Կը ցուցնէ թէ Զարին և Իշխանին միջեւ՝ ո՛ և է անձնական խնդրով չի կրնար բացատրուիլ այս մերժումը։ Կը հաստատէ թէ մերժումն հետեւանք է աշխարհավարական բովանդակ ուղղութեան մը, կամ լաւ եւս՝ քաղաքական յեսաչրջման մը ի Ռուսիա։ Աւասիկ իւր տուած կարի հրահանգիչ բացատրութիւնը.—

«Արդի Զարին գահակալութենէն առջի 20 տարիներն ազատական շարունակեալ բարենորոգմանց ժամանակամիջոց մ'եղած էին։ Ալեքսանդր Բ. Կայսեր օրով բարենորոգմունք մեծ-ուած էին վարչային ամեն ճիւղերու մէջ։ Դատարակութեան, դատարանաներու և տնտեսական յարաբերութեանց մէջ ազատական փոփոխումնք գործադրուած էին։ Օտար սկզբանց վրայ հիմնեալ օտար հիմնարկութիւններ ընդունուած էին Ռուսիոր մէջ։ Այս ազատական հոսանք ողբալի հետեւանք ունեցաւ։ Անհաւելի սճիրն որով վերջ տրուեցաւ Ալեքսանդր Բ. Կայսեր կեանց՝ ազատական հոսանքին ծայրագոյն կէտն եղաւ։ Ընդհանուր սարսափ մը տիրեց յանիժամ երկրին մէջ։ Բայց երբ իրաց վիճակը պաղարեամբ նկատուիլ սկսաւ, զանազան նախաբարութեանց և տեղային վարչութեանց պետերն համախմբեցան նոր Զարին շուրջ, և ամակցեցան նմա՝ նոր ուղղութիւն մը սկսելու համար բոլորովին ազգային (օ՛չ-եւրոպական) սկզբանց վրայ, զուտ ազգային գաղափարներ ու հիմնարկութիւններ զարգացնելու նպատակաւ։ Լրագրութիւնը կառավարութեան հետեւեցաւ նոյն մտօք, և այս տարերց բռնուած նոր ուղղութեան արդիւնքն զգալի են արդէն թէ՛ երկրին մէջ և թէ՛ օտար երկրաց հետ Ռուսիոյ յարաբերութեանց մէջ։ Հանգուցեալ Կայսեր ազատական ուղղութեան հակառակողներ քիչ անօրինութիւնք, որք նորա որդւոյն օրով գործադրեցան և կը գործադրուին, կարեւորագոյն մասն են զգեցեալ ուղղութեան։ Բայց այս նպատակ ..... Նպատակս Ռուսիոյ արտաքին աշխարհավարութեան վրայ մի-այն խօսիլ է։ Հանգուցեալ Կայսեր արտաքին աշխարհավարութիւնը տակաւ բան մը կը համարուէր։ Անոր գլխաւոր արդիւնքը Պերլինի Դաշնագիրն էր, որ Ռուսիոյ մէջ նկատուած է միշտ իբրեւ ազգային նուաստացում մը։ Գերմանիոյ հետ համաձայնութիւնը ռուսական շահուց պաշտպանութեան չատ օգտակար չէ եղած, և Թուրքիոյ դէմ պատերազմէն ձեռք բերուած արդիւնքներն համեմատական չեն մարդու և մանաւանդ դրամի մեծ կորստեանց զորս պարտաւորեցաւ կրել Ռուսիա։ Ցայսմի էր թէ պատերազմին թերագիր եղած էին գլխաւորապէս պաս մասնախումբք, որք, Ալէքսանդր Բ. Կայսեր ազատական իշխանութեան ներքեւ, միջոց գտած էին իրենց սկզբնական նպատակէն շատ աւելի կարեւորութիւն մը ստանալու։ Թէեւ Ալէքսանդր Բ. Կայսեր աշխարհավարութիւնն ասանդութեանց աշխարհավարութիւն մը կը հռչակուէր, անոր արդիւնք եղան ադեմներ երկրին մէջ և անյաջողութիւններ երկրէն դուրս։ Տարբեր ուղղութեան մը պէտքն զգալի էր, և այժմ ռուս կառավարութիւնը կը ջանայ տարբեր ուղղութեան մը հետեւիլ։

«Ալէքսանդր Գ. Կայսեր գահակալութեան վրայ, որոշուեցաւ աւելի ճիշդ անհմանել Ռուսիոյ իրական շահերն, և զանոնք պաշտպանել ի գին ո՛ և է զոհողութեան։ բայց ձեռնամուխ չլինել այնպիսի գործերու որք դժուարութիւններ կրնան հանել ռուս կառավարութեան։ Ալէքսանդր Բ. Կայսեր ժամանակին գործիքներն աւելի խղճմտութեամբ հետեւիլ Ռուսիոյ աւանդութեանց։ Ռուսիա դարերէ հետ կը զբաղէր Թուրքիոյ հետ, քաջալերելով Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ ամեն ապստամբական շարժում, և երբ այս յեղափոխութիւնք իւր բանակաց օժանդակելու չափ ուժովային, Ռուսիա պատերազմ կը հրատարակեր Թուրքիոյ դէմ։ Արդիւնքն այն եղած էր որ Ռուսիա յաղթած էր ազատագրել Պալքանեան Թերակղզւոյ քրիստոնեայ ազգութեանց մեծագոյն մասը։ Բայց մի և նոյն ատեն Ռուսիա սոյն ազատագրեալ ազգութեանց մէջ յանդէպս զարգացուցած էր յեղափոխական ոգին, որ աւելի վնասաբեր է Ռուսիոյ քան օ՛ և իցէ յայտնի թշնամի։ Արդի ռուսական տեսակէտով ամեն Պալկան ինքնին քաղաքական Ոչնչական մ'է։ Այս նկատմանց վրայ, որոշուեցաւ որ Պալկաններուն աւելի եւս նպաստելէ առաջ, յետաչրջում մը յառաջ բերուի նոցա մտաց մէջ, և արդի տագնապը պատճառագոյն առիթն համարեցաւ այս փափաքեալ ազդեցութիւնն յառաջ բերելու։ Նոցա մտքին վրայ։ Ուստի, Ռուսիա թոյլ որ Պուլկարք տագնապին եւ տանջուին, արիւն թափեն և անանկանան, մինչեւ որ լաւ դաս մ'առնուն, անդամ մ'ալ իրենք իրենց գլխուն լուսաւորական ձեռնարկներ չընելու համար։

«Կրնայ ըսուիլ թէ անագորոյն քաղաքականութիւն մ'է այս ընդդէմ գեղեցիկ ազգութեան մը։ բայց Ռուսիոյ արտաքին խարարերութիւնք բացարձակապէս հարկաւոր կրնան զգալ քաղաքականութիւն։ Ռուսիա Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ դաշնակցութիւն ընդունած է, ժամանակ վաստկելու համար միայն որպէս զի կարենայ աւարտելիւր զինուորական վերակազմութիւն։ Երբ այդ գործ կատարուի, Ռուսիա կարող պիտի լինի հիմնովին անկախ և զուտ ազգային աշխարհավարութեան մը հետեւիլ։ Ռուսիա այլ եւս չպիտի կռուի սկզբանց համար, այլ միայն իրական, մանաւանդ տնտեսական շահերու համար։ Թուրքիոյ կողմէ Ռուսիոյ հոգածութեան միակ առարկան այսուհետեւ նեղուցներու խնդիրը պիտի լինի, կ'ըսեն իրազեկք։ Բայց որովհետեւ Ռուսիոյ մէջ վաճառականութիւնն և արհեստներն ամեն կարելի զարգացում չեն ստացած դեռ, նեղուցներու խնդրին անմիջական ապագային մէջ յուսալու պէտք չի տեսնուիր։ Ուստի, երբ Ռուսիա կ'ըսէ թէ խաղաղութիւն կուզէ այժմ, անկեղծ է։ Ամեն ճիգ պիտի թափէ Երից Կայսերաց համաձայնութիւնն անվնաս պահելու։ զի իւր ներքին վերակազմութիւնն ամբողջացնելու լաւագոյն միջոցն է այն։ Մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ առ այժմ խաղաղութիւնը պահելու համար կարեւոր զիջումներ պիտի լինին Աւստրիոյ խորհրդոց դէմ։ Աւստրիա, Գերմանիան ինչպէս տեղի տալով, հետզհետէ տէր կը ձգուի դէպ Արեւելք, և որով հետեւ Ռուսիա որոշած չէ դեռ սուրը պատանէն հանել ի պաշտպանութիւն իւր անմիջական շահուց, հաշտ աչք պիտի նայի Աւստրիոյ այս հակամիտութեան։ Աւստրիա ուրշամ ևս գերիշխանութիւն ձեռք բերէ ի վերայ սաւ ազգութեանց, Ռուսիա դիւրաւ պիտի կրնայ յաղթել և ետ մղել զԱւստրիա, բաւական է որ մինչեւ ցայն վճռական ժամ պահէ իւր գործողութեան ազատութիւն, և ժամանակ գտնէ վերակազմելու և աւելցնելու իւր ոյժեր։

«Ռուսիա, դարերով զբաղելէ յետոյ Թուրքիոյ հետ, աւելի դիւրաւ յաղթական պիտի ելնէ Աւստրիոյ դէմ մը-դելիք վճռական մարտէն։ Բայց Ռուսիա զինուոր մը և բուպլի մը չպիտի կորուսանէ մինչեւ—որ նեղուցներու խնդիրն յարուցանելու և արեւելեան խնդիրն ալ հիմնովին լուծելու ժամն հնչէ։ Պալքանեան փոքր պետութեանց ազգի ընթացքը խիստ քիչ ի հաշիւ կ'առնուի Ռուսիոյ մէջ։ Ռուսք համոզուած են հաստատապէս թէ Պալքանեան Սլաւք, ինչպիսի կառավարութեան կամ թեւարկութեան ենթարկուին, Ռուսիոյ հետ պատերազմ մը ծագելուն պէս Ռուսիոյ կողմն պիտի բռնեն։ Աւստրիոյ մէջ սլաւական տարրին աճումն ապահովագոյն միջոցն է Աւստրիան տիրացնելու հանդէպ Ռուսիոյ։ Միակ փափաքեալ դաշնակցութիւնը Ռուսիոյ համար է Գերմանիոյ դաշնակցութիւնն։ Այդ դաշնակցութիւն կայ և պիտի պահուի, եթէ հարկ է, հոգային և ուրիշ զոհողութիւններ ընելով Գերմանիոյ, որք ուրիշ կողմէ մը լիովին պիտի փոխարինուին։ Ֆրանսա և Իտալիա չունին իրենց յատուկ արտաքին քաղաքականութիւն, մանաւանդ ի մտին ունենալով որք ուռասական շահերու կը վերաբերին։ Կը մընայ միայն Անգլիա, մշտական հակառակորդն Ռուսիոյ յառաջդիմութեան աշխարհի ամեն կողմն։

«Անգլիացիք չեն կարծեր թէ Աւստրիա և Ռուսիա կարենան համաձայնիլ Արեւելեան Խնդրոյն լուծման եղանակի մը վրայ։ Բայց Ռուսք կրնան թէ իրենց իրական շահերը չեն վտանգուիր տարբերամբ աւստրիական ազդեցութեան ի վերայ Աերպիոյ, կամ աւելի անդին։ Ռուսիոյ մեծ նպատակն է իւր գործողութեան ազատութիւնը պահել ցվերջ, կամ առ առաւելն Աւստրիոյ հետ համաձայնելով երկուց կողմանց դերերը ճշգիւ սահմանել։ Այս դրոց մէջն Ռուսիա համբերութեամբ պիտի սպասէ որ մի կողմէ իւր զինուորական և եկեղեցական վերակազմութեամբ, միւս կողմէ դէպքերուն զուգադիպութեամբ, գտնէ առիթը վճռական կարգադրութիւն մը տալու առակայ խնդրոյն։

«Ուստի, Պալքանեան տաղնապին մէջ, Ռուսիա դիւանագիտական միջոցներէ տարբեր գործողութեան մը չի ձեռնարկեր։ Մինչ Աւստրիա կ'ըսպառնար Պուլկարիոյ թէ զինուորական միջամտութիւն մը պիտի ընէ ի նպաստ Սերպիոյ, Ռուսիա կը շատանայ բժիշկներ և չարժուն հիւանդանոցներ զրկելով Պուլկարիա։ Ռուսիա պիտի կը-նայ համակրանք ցոյց տալ ամեն առթիւ սլաւ ժողովրդոց անխտիր, Պուլկարներու, Սերպերու և Գարատաղցիներու։ Ալէքսանդր Իշխանին անարեկամական արամադրութիւնը դէպ ի Ռուսիա, և Միլան Թագաւորին կատարեալ հպատակութիւնն աւստրիական ազդեցութեան՝ պիտի պատճուն գրաւմամբ մը, որ ամեն Սլաւներու աւելի խոտելի կ'երեւի քան օսմ. տիրապետութիւն։ Ազատական դաղափարաց Պուլկարիոյ մէջ ըրած յառաջդիմութիւն յայտնապէս անհաճոյ է Ռուսիոյ։ Ուստի, Ռուսիա կ'ուզէ այս առթիւ խիստ դաս մը տալ բոլոր-գակ սլաւական աշխարհին, ցոյց տալով սլաւ ժողովրդոց թէ ուրշամ ինքնաբերաբար են այդպիսի վարդապետութիւններ և սկզբունքներ, երբ զանոնք ընդունող ժողովուրդն հարկաւոր զարգացումն և կարողութիւնը չէ ստացած ինքնակառավարութեան համար, ինչպէս չէ ստացած մինչեւ իսկ ռուս ժողովուրդն, ուստի Զարին կառավարութիւնն հարկական հոգածութեամբ մը կը զլանայ կիրառութիւնն այդ ազատական վարդապետութեանց ու սկզբունքներ։

Ահա սերտօ-պուլկար պատերազմի մի ժամն է պատժոյն զոր Ռուսիա սահմանած է ազատ աշխարհին։ Պոսնիոյ, Հերսէքի և Սերպիոյ հպատակութիւնն Աւստրիոյ ուրիշ դասմ է։ Պուլկարիոյ պահպանումն ընդ օսմ. տիրապետութեամբ է գլխաւոր դասմը։ Սլաւ ժողովրդոց այս կերպ պատժումը ընաւ վնաս չունի Ռուսիոյ։ Կը կրկնեմ թէ նա իւր բոլոր ուշադրութիւնն ու ջանքը կեդրոնացուցած է իւր բանակին վերակազմութեան և այլ ներքին աշխատանաց վրայ, իսպառ բարոյութիւն արժատական կարգադրութեան Արեւելեան Խնդրոյն։»

ՖՐԱՆՍԱ

Տնտեսական և եկեղեցական վիճակ Ֆրանսայի։ — Հանրապետական քաղաքականութեան ներքինիներն։ — Ընդհանուր անհանգստութիւն կայսրութեան մը։ — Անկամ վճռականներն և որոշագործներն։ — Եկեղեցական հարցը։

(«ԹԱՅՄՍ» ԻՆ ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

«Մարքիզալ Մաք-Մահոնի անկումէն և Պ. Ժիւլ Կրէվիի ընտրութենէն ի վեր, այն նշանաբան որով ի գլուխ հանուած էր այդ խաղաղ յեղափոխութիւն, թէ «Հանրապետութիւնն Հանրապետականաց համար պէտք է լինի», լսուեցաւ շարունակ և իրագործուեցաւ ճշդիւ։ Ամեն պաշտօններ տակաւ առ տակաւ կորզուեցան Միապետականներէն, և տրուեցան Հանրապետականներու։ Բարձրագոյնէն մինչեւ խոնարհագոյնն, ամենէն վագեմի պաշտօնեայէ արձակուեցան, և անոնց տեղ դրուեցան երեսուն մարդիկ որոց միակ արժանիքն էր հանրապետականութիւն։

«Հանրային պաշտամանց այս փոփոխութեան հետեւանքն անմիջապէս զգալի չեղաւ։ Ֆրանսայի մէջ կառավարական մեքենային ամեն մասերն այնպէս լաւ լարուած և համեմատուած էին, որ ստացեալ արագութիւնը քանի մը տարի յառաջ վարեց զայն անխափան, մինչ Ֆրանսայի չափ լաւ չկարգաւորուած երկրի մը մէջ, պաշտօնէից այս խմբովին արտաքսման հետեւանքն աւելի շուտով զգալի պիտի լինէր։ Բայց վերջապէս զգալի եղաւ։ և ահա այս վարչային կազմալուծութեան պէտք է վերագրենք մեծ մասամբ այն քաղաքական և եկեղեցական շփոթութիւն, զոր դիտող մը առաջին հայեացքով կը տեսնէ ի Ֆրանսա։

«Պաշտօնեայք ուրոյն դասակարգ մ'էին ի Ֆրանսա։ Թէեւ քիչ թոշակ կը ստանային, —զի Վերաքնիչ Ատենի մը նախագահին տարեկան թոշակը 3–600 անգլ. ոսկիէ աւելի չէ,— բայց պաշտօնն ունէր իւր ոյժ, իւր ազդեցութիւն և իւր արժանապատուութիւն, շնորհիւ իւր տեւականութեան և հաստատութեան։ Պաշտօնն աւանդութեամբ կը շարունակուէր գերդաստանին մէջ։ Դատական կամ կառավարական պաշտօնի մը տէր լինել զօրեղ յանձնարականն մ'էր ընկերային կենաց մէջ, եւ շատ ամուսնական պայմանագրեր անոր վրայ լեցնելով կը շինուէին։ Շատ ընտանիքներու մէջ, մարդու մը արժանապատուութեան հակառակ կը համարուէր եթէ զինուորական կամ քաղաքային ծառայութեան մէջ մանելէ տարբեր կոչման մը հետամտեր։

«Այս ամենայն փոխուած է արդ։ Վարչական դատաւորը, վարչական պաշտօնեան, քիչ մը դժուարութիւն կը կրէր անկեղծապէս ճանչելու հանրապետական նոր դրութիւնն, և մինչեւ իսկ եթէ ճանչէր, օգուտ չունէր, այն ատեն ալ իրրեւ մասնիչ կը նկատուէր, և հետեւապէս կասկածելի մարդ մը կը լինէր։ Դատապարտուած էր ամեն կերպիւ։ և կորոյս ոչ միայն իւր պաշտօն, այլ նաեւ իւր արժանապատուութիւն։ Նոր դաս մ'եկաւ կառավարել զՖրանսա։ և որովհետեւ գործին անկարգ էր ի վարչական պաշտօնեութեան չափ լաւ ծառայութիւն չէր կրնար մատուցանել։ Մնաց որ, տիրող դրութեան շնորհիւ, շատ մը անձեռնհաս և անարժէք մարդիկ, կողմնակցութիւն գտնելով, կրցան հանրային պաշտօններու հասնիլ։

«Ասոր բացատրութիւնը շատ պարզ է։ Կայսրութիւնն իւր ձեռաց մէջ ունէր Խորհրդարանը։ Խորհրդարանը կ'ընտրուէր նահանգաց ամենէն հարուստ և ամենէն ազդեցիկ դասերէն։ Բովանդակ կառավարական մեքենան, զօրեղապէս վարեալ, կը հպատակէր Բարիզի տրուած մղման։ Այս կազմակերպութիւն ունէր իւր քաղաքական վտանգներ։ բայց բաղդատապէս դերծ էր կղզիակցական պաշտօնաբաշխութիւններէն, որք այնուհետեւ յաճախեցին։ Հիմա Կայսրի մը տեղ կը տեսնենք 600 արքայիներ, 600 ելեսփոխաններ, լրոց իւրաքանչիւրն, իւր գաւառին մէջ իւր ժողովրդականութիւնը պահելու և իւր վերընտրութիւնն ապահովելու համար, Տէրութեան գանձէն զոհողութիւն մ'ունի պահանջելու։ Երեսփոխանն է որ ի ձեռին ունի իւր նահանգին բոլոր պաշտօնէից ճակատագիրն։ ամենքն իրեն պէտք է հպատակին։ Դիրքն է երեւակայել թէ այսպիսի վիճակ մը օրչափ վնասաբեր է երկրին բարւոք վարչութեան։

«Հանրային պաշտօնեայն, միշտ զգալով թէ մի գուցէ պաշտօնակցի մը, օ՛չ եւս անձնական ապահովութիւն ունի, և օ՛չ եւս հանրութեան բարիքը կը մտածէ։ Իւր տերն իրմէ բարերաստիկ չէ ապաքէն։ Երեսփոխանն ալ հարիւր կրնայ ստանալ կառավարութենէն և Խորհրդարանէն դրամն որ հարկաւոր է այն ծախսուց, որովք հաճելի պիտի լինի իւր ընտրողաց։ Նոյն կառավարական շնորհներ Երեսփոխանին միւս հարիւրաւոր պաշտօնակցաց եւս պէտք է բաշխուին։ Պաշտօններ և դատական կամ կառավարական պաշտօնի մը տէր լինել զօրեղ յանձնարականն մ'էր ընկերային կենաց մէջ, եւ շատ ամուսնական պայմանագրեր անոր վրայ լեցնելով կը շինուէին։ Շատ ընտանիքներու մէջ, մարդու մը արժանապատուութեան հակառակ կը համարուէր եթէ զինուորական կամ քաղաքային ծառայութեան մէջ մանելէ տարբեր կոչման մը հետամտեր։

«Այս ամենայն փոխուած է արդ։ Վարչական դատաւորը, վարչական պաշտօնեան, քիչ մը դժուարութիւն կը կրէր անկեղծապէս ճանչելու հանրապետական նոր դրութիւնն, և մինչեւ իսկ եթէ ճանչէր, օգուտ չունէր։ այն ատեն ալ իրրեւ մասնիչ կը նկատուէր, և հետեւապէս կասկածելի մարդ մը կը լինէր։ Դատապարտուած էր ամեն կերպիւ։ և կորոյս ոչ միայն իւր պաշտօն, այլ նաեւ իւր արժանապատուութիւն։ Նոր դաս մ'եկաւ կառավարել զՖրանսա։ և որովհետեւ գործին անկարգ էր ի վարչական պաշտօնեութեան չափ լաւ ծառայութիւն չէր կրնար մատուցանել։ Մնաց որ, տիրող դրութեան շնորհիւ, շատ մը անձեռնհաս և անարժէք մարդիկ, կողմնակցութիւն գտնելով, կրցան հանրային պաշտօններու հասնիլ։

«Ասոր բացատրութիւնը շատ պարզ է։ Կայսրութիւնն իւր ձեռաց մէջ ունէր Խորհրդարանը։ Խորհրդարանը կ'ընտրուէր նահանգաց ամենէն հարուստ և ամենէն ազդեցիկ դասերէն։ Բովանդակ կառավարական մեքենան, զօրեղապէս վարեալ, կը հպատակէր Բարիզի տրուած մղման։ Այս կազմակերպութիւն ունէր իւր քաղաքական վտանգներ։ բայց բաղդատապէս դերծ էր կղզիակցական պաշտօնաբաշխութիւններէն, որք այնուհետեւ յաճախեցին։ Հիմա Կայսրի մը տեղ կը տեսնենք 600 արքայիներ, 600 ելեսփոխաններ, լրոց իւրաքանչիւրն, իւր գաւառին մէջ իւր ժողովրդականութիւնը պահելու և իւր վերընտրութիւնն ապահովելու համար, Տէրութեան գանձէն զոհողութիւն մ'ունի պահանջելու։ Երեսփոխանն է որ ի ձեռին ունի իւր նահանգին բոլոր պաշտօնէից ճակատագիրն։ ամենքն իրեն պէտք է հպատակին։ Դիրքն է երեւակայել թէ այսպիսի վիճակ մը օրչափ վնասաբեր է երկրին բարւոք վարչութեան։

«Հանրային պաշտօնեայն, միշտ զգալով թէ մի գուցէ պաշտօնակցի մը, օ՛չ եւս անձնական ապահովութիւն ունի, և օ՛չ եւս հանրութեան բարիքը կը մտածէ։ Իւր տերն իրմէ բարերաստիկ չէ ապաքէն։ Երեսփոխանն ալ հարիւր կրնայ ստանալ կառավարութենէն և Խորհրդարանէն դրամն որ հարկաւոր է այն ծախսուց, որովք հաճելի պիտի լինի իւր ընտրողաց։ Նոյն կառավարական շնորհներ Երեսփոխանին միւս հարիւրաւոր պաշտօնակցաց եւս պէտք է բաշխուին։ Պաշտօններ և

—= 60 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒՊՈՒԱԿՈՊԷ

ԶԻԿ–ԶԱԿ

ԿԱՄ

ԿԵՌ–ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Ժ.

—Իւր աչերը միայն բաւական էին յաճախորդներ բերելու։ բայց Հունդարացի իշխանուհոյն ալ միմոսութիւն չէր ըներ։

—Օ՜, ո՛չ, Ամանտայի ամուսինն էր միմոս։

—Ա՜, Ամանտա՞ էր անունը։ Շատ լաւ ըրաւ անունը փոխեց։ Սթէփանա աւելի սիրուն անուն մ'է։

Թէրկովիցի մանագիտութիւնն ի՞նչ էր խառնին մէջ։

—Հապա էր, բայց ոչ կատակերգակ տեսակէն։ Ոճի և ճարպիկութեան խաղեր կը խաղար, և ինչ ճարտարութեամբ։ Միայն իւր հռչակաւոր «գլուխ յառաջ» ստանելով կրնար շահիլ գիւր ապրուստ։ Շանդ-Էլիզէի կրկէսին մէջ չկայ մէկ մը՝ որ իշխէ մրցիլ անոր հետ։

—Գլուխ յառաջ, կրկնեց Ֆրէնէի ճակատին զարնելով, կեցի՛ ուրեմն... կը թուի ինձ թէ կը ճանչեմ։

Ի՞նչ անունով կը խաղար Թէրկովիցը տոնավաճառաց մէջ։

—Զիկ–Զակ... պատերազմական անունով։

—Զիկ–Զա՛կ, Զիկ–Զա՛կ, այնպէս չէ՞, գոչեց Ֆրէնէ ա՛յն ատիճան ուժգնութեամբ ցատկելով տեղէն որ ելակին սակաւիկը կործանեցաւ։

—Ա՜հ, ի՞նչ եղաք, ըսաւ Օլկա նոյնպէս ոտքի վրայ ելնելով խուճապաւ։

—Այդ Զիկ–Զակ և այդ Ամանտա, ասկէց երեք շաբաթ առաջ ամպարարութիւն չէի՞ն ըներ Թրոնի հրապարակին վրայ, հանմեմահացի տոնավաճառին առթիւ, հարցուց Ֆրէնէի անհամբեր։

—Կարելի է... և յոյժ հաւանականի՛ սկ, վասն զի իրենց վարպետն ոչ մի տոնավաճառէ չէր պակսեր... բայց ես չեմ կրնար հաստատել, որովհետեւ հոն չէ։

—Ո՞ւր էիր հապա։

—Դուրսն էի... ի Պոմֆ, ուր չկրնալով դրամ շահիլ, դատական իշխանութիւնը դրաւեց իւր սայլիկ և ձիս... և հարիւր Փարիզ գալու համար երկաթուղւոյ ծախքս վճարելու դրամ կը մնար վրաս։ Ուստի Փարիզ եկայ յուսալով որ կեանքս պաճարելու չարի ապրուստ գտնեմ ասա, և լաւ խորհեր էի զայս։ վասն զի ժամ մը չէր անցած, Զիկ–Զակի հոնդխաեցայ փողոցին մէջ... բոլորովին կերպարանափոխ եղած, իշխանագնի պէս հագուած... Քովը մօտեցայ և հարցուցի թէ կրնար օգնութիւն մ'ընել դժբաղդութեան մէջ ընկած վաղեմի ընկերուհւոյ մը... Նա ալ առաջարկեց ինձ ծառայութեան մտնել Ամանտայի քով։

—Եւ չհարցուցի՞ր իրեն թէ ի՞նչպէս հարստացած էր։

—Անշուշտ հարցուցի։ Պատասխանեց թէ իւր հօրեղբայրներէն մին մեռնելով, նորա հարստութիւնը ժառանգած էր։ Եւ չզարմացայ, որովհետեւ շատ անգամ լսած էի թէ հարուստ ընտանիքէ էր։ բայց անառակութեամբ հեռացած էր իւր ծնողաց տունէն։

Բաւ նեա թէ ոչ ես ամպարարութիւն պիտի ընէր, այլ բարձր ընկերութեանց մէջ պիտի նեռուէր, և Ամանտա ալ ճոճ հաւիկներուն դ

տեղային վարկեր պէտք է տալուն Նախարարութենէն կառավարական եւրեւմտեանց հաճելի լինելու համար, որպէս զի այս երեսփոխանք ալ իրենց ընտրողաց հաճոյ լինին։ Աստի կը ծագի ընդհանուր շաղալութիւն մը։ Բաց աստի, բովանդակ կուսակցութիւնն ապրելու և իշխանութեան վրայ մնալու համար, իւր անդամք զիրար բռնել և միութիւնը զօրեղ պահել կը պարտին։ Յորմէ կը հետեւի թէ շատ անգամ աններելի յանցանքներու աչք կը գոցուի, և ամէն բան յանձն կ'առնուի՝ նախարարութիւնը կանգուն պահելու համար։

«Թէ այս դրութիւն քաղաքական ասպարիզին վրայ ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ և կ'ունենայ, լրագրաց ընթերցողք կարող են օր ըստ օրէ դիտել։ Ես այժմ կ'ուզեմ բացատրել միայն թէ այդ դրութիւն ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ Ֆրանսայի տնտեսական կացութեան վրայ։

«Հանրապետութիւնը պէտք ունէր ցուցնելու թէ մեծ բաներ կրնայ ընել երկրին բարւոյն համար։ Այս մեծ բաներ եղան, միայն թէ ամէն ինչ ժողովուրդը վճարեց։ Հաղարաւոր մրցումներով անօգուտ երկաթուղիներ չինուեցան, ոչ թէ չանն ու ճիւան յանձն առնող ընկերութեանց ձեռամբ միայն, այլ կառավարական նպաստներով։ Հաղարաւոր դպրոցներ կառուցուեցան, մեծ մասամբ անպիսի տեղեր ուր դպրոցական նոր շէնքերու պէտք չի կար։ և ասոնց ալ ծախքը մասամբ գաւառները վճարեցին, մասամբ տերութիւնն։ 80 էն 100 միլիոն անգլ. ոսկի ուղեցաց համար և 30 էն 35 միլիոն անգլ. ոսկի դպրոցներու համար ծախք եղան։ Այս ահագին գումարներ քիչ ժամանակի մէջ հրապարակի նետուելով, կեղծ բարգաւաճում մը ստեղծեցին, որ գաղթականէան էր 1881 տարին։ Մարդիկ չգիտէին ի՞նչ բանի գործածել իրենց դրամն, և որովհետեւ արտերու և գործարաններու մէջ շահաւոր գործածում չէին տեսներ, ամենքն ալ Պորսայական գործողութեանց և շինուածական ձեռնարկութեանց յատկացուցին իրենց դրամն։

«Եւ արդ հասած է հաշուոյ ժամն, և հաշիւը դիւրին չէ։ Թէև տուրքերը ցարդ չերեւակայուած բարձրութեանց հասած են արդէն, թէև ամէն կարելի ձեւով տուրքեր սահմանուած և հաւաքուած են, բայց այս աղբիւրներէ առնուած հասոյթը վերջին տարւոյ մէջ հետզհետէ պակասած են, և ամենէն հնարիւոյ համաձայնութեամբ մ'իսկ, մէկ հաշուէն ուրիշ հաշուի փոխանցումներով իսկ, որք՝ կայսրութեան օրով՝ արդար քննադատութեանց առիթ կուտային, չքօղուիր թէ Ֆրանսայի եկամտացոյցը չարունակ բաց մ'ունի։ Զէ մոռցուած թէ ինչպէս, Պ. Ժիլ Կրէվիի ընտրութենէն առաջ, Մարէշալ Մաք Մահոնի օրով, Ֆրանսական եկամտացոյցը միշտ հաւասարութիւն մը կ'ունենար, և ամէն տարի եկամուտ նախարարը կուգար առաջարկել Խորհրդարանին՝ զեղչել այս կամ այն տուրքեր, ժողովրդեան ետ տալու համար յաւելեալ հասոյթներն։ Հիմակ ասոր ճշդիւ ներհակը կը տեսնենք։ Եկամտացոյցի բացերէն դուրս գալեալ երբերուն պարտքն է այժմ 6 միլիոն անգլ. ոսկի։ Բաց աստի, եկամական նախարարը 12 միլիոն անգլ. ոսկի փոխ առած է Խնայողական Արկղերէն։ Հանրային պարտքին վրայ եւս կարեւոր յաւելումներ եղած են, այնպէս որ Ֆրանսայի Ֆինոսիսէ պարտքը ցարդ չերեւակայուած քանակութեան մը հասած է։ բայց նաև ամէն նահանգ, ամէն քաղաքային և գիւղային շրջանակ ո՛և է ձեւով մը փոխառութիւն կնքած է, ներշնչաւորութիւն տալով իւր ապագայ եկամուտներ։

«Ա.յսչափ ինչ՝ Պեռութեան համար։ Եթէ հայեացք մը նետենք երկրագործութեան և արհեստագործութեան վրայ, իրաց վիճակն աւելի ուրախալի՞ է։ Ամերիկայի, Ուստարալոյ և Հնդկաստանի մրցման երեսէն, Ֆրանսական ագարակագործութիւնը վերջին տարւոց մէջ չկրցաւ շատ շահաբեր լինել։ Երկրագործական շահուց այս նուազումն մասամբ վերագրելի է սա իրողութեան թէ ի Ֆրանսա ձեռագործ մշակութեան տեղ այնչափ մեքենայ չի գործածուիր դեռ, որչափ արդէն ընդունուած է և կը գործածուի Անգլիոյ մէջ։ Բաց աստի, Ֆրանսայի մէջ հողերը շատ մանր մանր մասերու բաժնուած լինելով, անոնց շահաւոր կիրառիւ մշակումն աւելի դժուարացած է։ Մեծ ագարակի մը մէջ կարելի է հողագործական մեքենայներ ի կիր առնուլ և հողը պարարտեցնելու համար մեծ ծախքեր ընել, մինչ 1—2 արտավարէ աւելի հող չունեցող մշակ մը չի կրնար նոյն ծախքերն ընել և նոյն հաջողութեամբ շահիլ։ Սակայն և այնպէս, Ֆրանսայի մէջ, փոքր հողատէրը, չնորհիւ իւր ծայրայեղ սակակցութեան և աշխատասիրութեան, կը յաջողի իւր ապրուստն հանել իւր հողէն։ Հնձոց առատ կամ սակաւ լինելէն իրեն համար կը նշանակէ միայն թէ իւր խնայողութիւնք առատ կամ սակաւ պիտի լինին։ Ամէն զարգարանքէ, ամէն զբօսանքէ կը զրկէ լինելիքը։ Բայց այնպէս չէ մեծ հողատիրոջ, կամ մեծ ագարակ մը բանեցնող վարձակալին համար։ Նա տարբեր եղանակաւ մը ապրելու վարժուած է արդէն, և երբ հողը շահ չի տար, այս կը նշանակէ իրեն համար բացարձակ կործանում։ Ի զուր ֆրանսացի հողատէրը ցորենի մշակութիւնը թողուց շաքար արտադրելու համար։— ճակնդեղի շաքարն հրապարակին վրայ աւելի աժան կը ծախսուի այսօր, քան անոր լոկ մշակման և պատրաստութեան ծախքը։ Ճարահատեալ, հողատէրն իւր հողը փոխեց մարգաստանի, և ձեռնարկեց դաւարատուութեան։ Բայց ահա արտադրուց տրժէքն 100ին 30 ինկած է հրապարակին վրայ, և միսը խիստ աժանցած լինելով, դաւարատուութիւնն առաջուան չափ շահաբեր չէ այլ եւս։

(Մնացեալը 4-ոդ)

ԱՋԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ.Մակար Կաթողիկոսի օրհնութեան առաջին Կանդակն՝ ուղղեալ առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ մայրաքաղաքիս և Թուրքիոյ բոլոր վիճակաց եկեղեցեաց մէջ կարդացուելու համար, Կ. Պոլիս հասած է և մարտաւուն կը գըտնուի այս պահուս։ Կաթողիկոսական Կանդակն հաւանաբար այսօր վաղը կը յանձնուի Ազգ. Պատրիարքարանի։

Քաղաքական Ժողովը Նիստ բրաւ երէկ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Նուբեան էֆէնտիի։

Ժողովը զբաղեցաւ դլխաւորաբար եկեղեցականաց կառավարական դատարաններու առթիւ երդման խնդրոյն, ինչպէս նաև կարգ մը յարաբերական և Պատրիարքարանի վերաբերեալ եկեղական խնդիրներով, որոց մասին կարեւոր տեղեկութիւններ բրաւ։

Երուսաղեմայ Պարտուց բարձման Խորհրդարանական Ցանձնաժողովը ևս ի նիստ գումարեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Ցանձնաժողովը զանազան քաղաքներէ ստացած նամակներէն տեղեկացած լինելով թէ Երուսաղեմայ Պարտուց բարձման ի նպաստ որոշեալ տուրքերն արդէն սկսած են հաւաքուիլ ի գաւառս, և իմանալով որ գաւառներէ թերհաշիւ գումարներ սկսած են հանիլ հետզհետէ եկեղական Պաշտօնատունն, որոշեց մասնաւոր թղթերով մը խնդրել եկեղական Նախարարութենէն որ ի հաշիւ Ս. Երուսաղեմայ պարտուց հետզհետէ հասած գումարներն ի ձեռն Ցանձնաժողովոյ գանձապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սեպուհ էֆէնտիի։

Ցանձնաժողովը իւր երէկի նստին մէջ ընդունեց նաև շրջաբերական հրահանգ մը որ պիտի զրկուի մայրաքաղաքիս այն թաղերու թաղական խորհրդոց, որք աւարտած են յառաջագոյն պատրիարքական շրջաբերականաւ յանձնարարեալ մարդահամարի ցանկերն։

Ցառաջիկայ կիւրակէ օր Կէտիկ Փաշայի Ս. Եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնը լինելով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել։

Մասնաւոր հեռագրէ մը կ'իմանանք թէ այս կիրակի օր Պուրսէյի մէջ հարանական հանդէս մը կատարուեր է։ Փարիզաբնակ ազգայիններէն Ամենի էֆէնտի Եղեայեան Պուրսէյի Հայոց Եկեղեցւոյն մէջ ամուսնացեր է մայրաքաղաքիս վաճառականներէն Մուրատեան Գէորգ էֆ.ի դստեր Օր. Արուսեակի հետ, որ ընտանեաց Պուրսէյ գնացած էր, ուր կ'սպասէր նոա իւր խօսեցեալն։ Նա եւս յատկապէս եկած Փարիզէն։

ՆԵՐԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՆՈՒՆԻ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԻ

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տուեցաւ Ֆրանսական կառավարութեան երկրաչափներէն Պ. Շարլ Հանօթոյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հէրէքէի արքունի գործարանի տնօրէն Պ. Մարթէլի։

Միլիէ վարժարանի ուսումնական և Պոլսոյ Վերաքննիչ ատենի քարտուղար Ասատ-իւլ-Կանի էֆէնտի՝ Ամանայի Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ։

Ամասիոյ Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Պոլսոյ Նախնական դատարանի Դ-ի Լ-ի ներէն Սամիհ պէյ։

Կէլիպոլուի Նախնական դատարանի դեր-Նախագահ Համատլաղ էֆէնտի Նոյն պաշտօնով Նիկոսէ փոխադրեցաւ, և նմա յաջորդեց Նիկոսէի Նախնական դատարանի դեր-Նախագահ Իպրահիմ էֆէնտի։

Սէլանիկի Նահանգի Եէնիճէ Վարտար գաւառակի Գայմագամ անուանեցաւ Մարմարիձայի Գայմագամ Սաթըզ էֆէնտի, և նորա յաջորդեց Եէնիճէ Վարտարի Գայմագամ Հիւսէին Հիւսնի էֆէնտի։

Տրապիզոնի Թրէմէ գաւառի Գայմագամ անուանեցաւ Էդէնէնի Նախորդ Գայմագամ Հիւսէին Խայրէտտին էֆէնտի։

ՍԵՐԳԻՈՍ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՍ

Աղեքսանդր Իշխանը պատասխանած է այն եռապարքսական գրութեան զոր Մաճիտ փաշա յանձնած էր իրեն, Իշխանն՝ իւր պատասխանագրոյն մէջ, չնորհակալութիւն կը յայտնէ այն միջոցներու համար զորս կայս. կառավարութիւնը ձեռք առած է իրաւունց պաշտպանութեան համար։ Նոյնպես Մաճիտ փաշայի մասին ալ կատարեալ գոհունակութիւն կը յայտնէ։

Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ ծագած այն խնդիր՝ թէ խաղաղութեան բանակցութիւնք Պէլգրա՞տի թէ Սոֆիայի մէջ պիտի կատարուին, դեռ վերջնական լուծումի մը տակ չէ։

Պուլկարիա՝ պատերազմական տուրքանց պահանջքին վրայ կը պնդէ, իսկ Սերպիա կը ծանուցանէ թէ ծար պայմաններու տակ խաղաղութեան կնքուիլ մը բնաւ չպիտի ընդունի։

Կէս-պաշտօնական թուրք մամուլը կը կարծէ թէ Բ. Դուռն այսօր վաղը մեծ Ցերութիւններէն պատասխան մը ստանայ իւր վերջին ծանուցագրոյն։ Այս պատասխան գուցէ փարատէ այն մըտահոգութիւն որ կը տիրէ օսմանեան քաղաքական ակմբոց մէջ զինադադարի մինչեւ մարտ 1 լրանալուն պատճառաւ։

Նէսլըշահի Պուրկազի թղթակիցը կը գրէ թէ Արեւելեան Բուսելիի գաւառին մէջ ռուսամոլ պաշտօնէից պաշտօնականութիւնք հետզհետէ իրարու կը յաջորդեն։ Նախարարապետ Պ. Բարավէլոֆ կը նկատէ եղեր թէ այդ պաշտօնատարաց կողմէ ժողովրդեան մէջ տարածուած գաղափարաց ազդեցութիւնը կը ՀԱՍԱՏ իւր խորհրդոյ իրականացման ինչպէս և անկախ քաղաքականութեան ծրագրին որ պիտի ամրապնդէ Մեծին Պուլկարիոյ ապագայ յաղթութեան հիմունքն։ Պաշտօնական եղող գլխաւոր պաշտօնէից մէջ կան Պուլկարի ընդհ. դատախազ Պ. Տօկրամաճիէֆ և տեղւոյն պատժական ատենի նախագահ Պ. Պոլենաչարօֆ։

Պերլինէն դեկտ. 12/24 ամսաթիւ Հաւաստ հեռագրի մը նայելով, Նորդոյչէ Ալլկեմայնէ Զայտունգ լրագիրը խմբագրական յօդուածի մը մէջ կրսէ թէ Կրէտէի վերջին դէպքերը ցոյց կուտան թէ՝ խաղաղասիրական տրամադրութիւններ ունի Ռուսական որ չուզեր ուղղակի գործել։

Ցայտնի է թէ կայս. կառավարութիւնը ուսիոյ պահանջած պատերազմական տուգանաց փոխարէն ամէն տարի որոշեալ գումար մը վճարելու պարտական է, ըստ համաձայնութեան որ տեղի ունեցած է յառաջագոյն երկու տերութեանց միջեւ։ Այս տարի Դալբանեան Թերակղզւոյն մէջ տեղի ունեցած դէպքերը չկրնային Բ. Դրան կարգադրութիւններն, որով չկրցաւ ժամանակին վճարել այս տարուան տուգանաց մէկ մասը։ Թէև այս նկատմամբ այլ ընդ այլոյ զրոյցներ կը շրջին թէ՝ ստ և թէ՝ եւրոպական մամլոյն մէջ, սակայն մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, զրոյ Բեռլրս գրուրկէն կը հաղորդեն մեզ, կիմանանք թէ Ռուսիոյ կայսրը մտադիր է չպնդել իւր պահանջմանց վրայ, մինչեւ որ ներկայ տագնապալից վիճակն ի Դալբանեան Թերակղզւոյ վերջ գտնէ։ Զարը կը հաստատ այս կերպով իւր անհուն փափաքը վասն պահպանման խաղաղութեան Արեւելս։ Սորա փոխարէն, կը յաւելու մեր թղթակիցը, Բ. Դուռը չպիտի երբէք վարանի ժամանակին հատուցանել Ռուսիոյ հպատակաց վճարելի այս տարուան տուգանաց գումարն որ է 50,000 ոսկի, ինչպէս վճարած է անցեալ տարի այս ժամանակներս որոշեալ բաժինն, որոյ վճարումը լաւ ազդեցութիւն ըրած է Ռուսիոյ արքունեաց մէջ։

Կը յիշուի թէ իտալական զօրաց Մասսոյան գրաւելուն առթիւ, Բ. Դուռն Հռոմի օսմանեան դեսպանատան միջոցաւ բողոքագիր մ'ուղղած էր Իտալական կառավարութեան. արդ, այս վերջնոյն կողմէ տրուած պատասխանին վրայ, կայս. կառավարութիւնը ծանուցագիր մ'ուղղեց մեծ տերութեանց, կրկնելով իւր բողոքներն և յայտարարելով թէ այս խնդրոյն մէջ Իտալիոյ ստանձնել ուզած իրաւունքներն անհիմն են։

Լ. Թէրէտի կ'իմանայ թէ Եղիպտական բարեւ.ման ծանձնաժողովը որ կը գումարի ընդ նախագահութեամբ Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին, ի մտոյ պիտի աւարտէ իւր աշխատութիւններ և Տէրութեան ելեւմտից բարւոքման վերաբերեալ տեղեկագիր մը պիտի մատուցանէ Պեռական Խորհրդին։

Մայրաքաղաքիս անգլ. դեսպանատան քարտուղար անուանեցաւ Պ. Տուլլաս Վէյլզ Ֆան։

Նորընտիր քարտուղարն 1858ին թէհրան զրկուած է դեսպանատան կցորդի պաշտօնով. ապա Թիւրինի դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանելէ յետոյ, յաջորդաբար Բեռլրսպուրկ, Վաշինկդըն, Ֆլորանս և Միւնիխ զրկուած է երկրորդ կարգի քարտուղարի պաշտօնով։

1873ին, Պ. Տուլլաս քանի մը շաբաթ գործակատարի պաշտօն վարած է ի Միւնիխ ուստից Պրիւսէլ փոխադրուած էր։

Սօֆիայի գերմանական ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Պէրլինի արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Սալտէրն որ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորած է արդէն։

Միլիէ վարժարանի ուսումնասիրաց Հիքմէթ պէյ՝ որ Դարասիի նահանգին կրթական տեսուչ անուանած է, այս շաբաթ օր իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

Եգիպտոսի անգլիական պատուիրակ Սըր Հ. Տ. Ուոլֆ, որ Մուխթար փաշայի գաղտեան յայտարարուն վրայ կը խորհէր հեռանալ Եգիպտոսէն, տուն մը վարձած է ի Գահիրէ և հետեւաբար ժամանակ մը պիտի մնայ անդ։ Տիկին Ուոլֆ Պրինտիզիէն Ալէքսանդրիա հասած է ամսոյս 24ին։

Անգլիոյ Թագուհին Լոնտոնի օսմանեան նախորդ դեսպան Միւդիւրիւս փաշայի բացառիկ արտօնութիւն տուեր է ազատ մուտ ունենալ արքունեաց մէջ, պաշտօնի վրայ մնացող դեսպանի համահաւասար կերպիւ, և անոր անունը գետեղուած է արքունեաց հրաւիրելոց ցանկին մէջ, պետական պարահանդիսաց և նուագահանդիսաց համար։ Անգլիական լրագիրք կ'ըսեն թէ Միւդիւրիւս փաշա տակաւին ընդ երկար պիտի մնայ Անգլիա։

Էյուբէրս ցաւօք կը ծանուցանէ Մանչեսդրի Մանուկ Դպրամանեան և ընկերամանեան և Տիգրան Մ. Դպրամանեան և ընկերութեան մանկութիւնն։ Մանուկ էֆէնտի Դպրամանեան առաջին Հայն է որ գործի համար հատատուած է ի Մանչէսդր, լիուռն տարիի չափ առաջ, ունենալով առաջնակարգ դիրք մը։

Սէլանիկէն առնուած վերջին լրոց նայելով, տեղւոյն իշխանութիւնք կը խորհին զինուորական նոր զօրութիւններ զրկել ի Ճուսմա-Պալա և Նէվրոքոբ, պուլկական սահմանագլխոյն վրայ։ Այս նպատակաւ երկու վաշտ զօրք զրկուած են ի Սերէզ և քանի մը վաշտ ալ պատրաստուելու վրայ են։ այս զօրքերը Սերէզէն պիտի երթան պուլկարական սահմանագլխոյն վրայ։ Տեղւոյն իշխանութիւնք հրաման ըստացած են 2000 բեռնարարձ կեռանի պատրաստել։ Տեղւոյն զինուորական վարչութիւնը մեծ գործունէութեամբ կ'աշխատի սահմանագլխոյ զօրաց ուտեստն հոգալու համար։ բազում գժուարութիւնք կ'ելնեն իւր դէմ ճանրաներուն գէշութեան և մանաւանդ սաստիկ ձմրան պատճառաւ որ այս տարի կը տիրէ արեւելեան Մակեդոնիոյ ամէն կողմն։

Փարիզ Պարս եղեմական թերթն հետեւեալ տողերը կը գրէ օսմանեան ծխախոտի Բէյիի բաժնեթղթոց վրայ։

Վերջին օրերս բաժնեթղթոց անկման պատճառաւ կը կարծուին եգիպտական խնդրոյն վերաբերեալ չափազանցեալ զրոյցք. այս պարագայ ուշադրութեան առնուած է և ընկերութեան վարչութիւնը միարան կ'աշխատի բաժնետերաց չահերն պաշտպանելու և օսմ. կառավարութեան հետ համաձայնութեան մը գալու համար։ Պէտք է նը.կատողութեան առնուլ թէ ժամանակը խիստ անյարմար է Բէյիի արդար պահանջմանց վրայ պնդելու համար։ Թուրք կառավարութեան արդի ժամանակներս չեն ներեր նմա պէտք եղածին պէս զբաղիլ այս խնդրով։ Ինկերութեան հասուելիք, սա ամենեւին է թէ հակառակ վերջին երեք ամսոց դէպքերու ազդեցութեան, ամսական հասոյթք՝ որք անցեալ տարի միջին հաշուով 50,000 ոսկի էին, այս տարի 60,000 ոսկուց կը հասնին։ Առաջին տարին ՀԱՍԱՏեցաւ այն խարխափմանց պատճառաւ որք անբաժան են այսպիսի ընդարձակ ձեռնարկութեան մը առաջին քայլերէն։ Սակայն Բէյիի դանդաղ ճիգերու մէջ ներմուծեալ բարւոքմունք հետզհետէ կ'ունենան պտուղներ որք զուրկ են իրենց բոլոր կատարելութենէն, այն արտասովոր դէպքերու պատճառաւ որք տեղի կ'ունենան սեպտ. 18 էն ի վեր։ Շահագործումը կը կատարուի կանոնաւորապէս և երբ խաղաղութիւնը վերահաստատուի, իւր արդիւնքները պիտի տայ։

Դիւրին է ըմբռնել թէ, մենաշնորհի մը հաստատութիւնն որ ուրիշ երկիրներու մէջ այնքան դժուարութեանց կը բաղխի, չատ աւելի փափուկ գործ մ'է Թուրքիոյ մէջ, նոյն իսկ սովորական ժամանակներ։ Իսկ արդի խռովայոյզ միջոցներուն, մեծագոյն ճիգեր թափելու է։ Մաքսատոյտութեանց բարձումն ևս այժմ աւելի դժուարին է քան սովորական ժամանակներ։ Հետեւաբար ընկերութեան ապագայն պէտք չէ դատել ներկայ տարւոյ հասութից վրայէն, ըստ որում ոչ մէկ կերպով սովորական տարի մը չկրնար նը.կատուիլ 1885 տարին։

Մայրաքաղաքիս անգլ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրօթթը հազարապետն ի մօտոյ Եւրոպա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

Աւստրիական Բ.ուլ.ուէ շրջենաւն երեք հարիւր քառասունեւչորս ձի բերաւ մայրաքաղաքս, կայս. բանակաց գործածութեան համար։

Սաադէթի Ագրիանուպոլսոյ թղթակիցը դեկտ. 15 թուով կը գրէ.

«Բերը-Քիլիսէի մէջ կազմուած եւրոպէ անուն յունական ընկերութեան վրայ կարելի եղած տեղեկութիւնները քաղեցի զորս կը փութամ հաղորդել։ Այդ ընկերութիւն երեսուն տարիէ ի վեր տեղւոյն յոյն հասարակութեան կողմէ կազմուած է և նպատակ ունի յունական վարժարանաց մատակարարութեան վրայ հսկել և ոչ թէ հելլենական Միութեան և կամուրիչ նպատակի մը կաշխատի։ Թէեւ այդ ընկերութիւն արտօնեալ չէ տեղական կառավարութենէն, բայց կառավարիչ Հասիպ փաշա միշտ կը հսկէ նորա գործառնութեանց վրայ։ Հետեւաբար թերթի թղթակցին տուած տեղեկութիւնք կրնան անհիմն նկատուիլ։

«Դեկտ 18ի գիշերուան ժամը 3ին հրդեհ պատահեցաւ Ագրիանուպոլսոյ զօրանոցին ճամ կողմէն, բայց հասած ամմիկական օգնութեանց չնորհիւ հրդեհի առաջն առնուեցաւ։»

Ղալաթիոյ զինավաճառ Պ. Բանտելի Լոկիոս ասկէ առաջ Ոճրադատ ատենին կողմէ բերդարգելութեան դատապարտուած էր զէնք փախուցած և հանրային պաշտօնեայներ կաշառելի փորձած լինելուն համար։ Վճռաբեկին ատեանն որ կզբաղէր այս խնդրոյն քննութեամբ, չնչեց Ոճրադատ ատենի վճիռն և անպարտ արձակեց լիչեալ յոյն վաճառականը։

Գոհութեամբ կը կարդանք հետեւեալ նամակն որ հրատարակուած է յունական Նեսլեշրա լրագրոյն մէջ.

«Փամանակէ մ'իվեր ծանր հիւանդութենէ մը կը տառապէի։ քանի մը բժիշկներու դիմեցի, սակայն ատոնք մեծ գումարներ պահանջելով, հարկադրեցաց հրաժարիլ ինքզինքս դարմանել տալու գաղտիարէն։ Բարեբաղդաբար, որ մը կէտիկ-Փաշայի մէջ պատահեցաւ Տոքթ. Ֆ. Թրիեաքեան հանրածանօթ բժշկին որ խոստացաւ քիչ առենուան մէջ բժշկել զիս ձրիարար և խոստումն ալ կատարեց։

«Հետեւաբար, փափաքելով հրապարակաւ իմ երախտագիտութիւնս արտայայտել յիշեալ Մեծ. բժշկին, կը խնդրեմ Նեսլեշրա. խմբագրութենէն որ հաճի հրատարակել ներկայս։»

(Սաադէթ.) ՄԱՐԳՈՒԱՆԻ ՍԻՄԷՕՆԵԱՆ

Գուժ-գաբու

Փիլիպէէն կը գրեն առ Հաքէքոն։

Արեւելեան Բուսելիի զանազան ազգերն և մանաւանդ խլամք՝ որք 300,000 հոգիէ կը բաղկանան, կը բողոքեն Մուսթեան դէմ զոր չեն ընդունիր և այս մեղ աղերսագիր մը պատրաստելով պիտի մատուցանեն Վեհ. Սուլթանին։ Ամեն կողմ ժողովրդեան կողմէ ներկայացուցիչներ կը չրջէին և աղերսագրին ստորագրել կուտային, բայց Արեւ. Բուսելիի առժամեայ կառավարութիւնը ձերբակալելով այդ ներկայացուցիչներն աղերսագրի պատրաստութիւն արգիլեց։ ուստի խլամ ժողովրդը խնդրագրով մը Բ. Դրան դիմելով բողոքած է առժամեայ կառավարութեան այս բռնաբարութեան դէմ։

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Տիկին Լօրի Պարբրնի իտալական թատերական խմբին կողմէ այս գիշեր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ տրուելիք Պանիոլա թատերական ներկայացումն յառաջիկայ շաբաթ գիշերուան թողուած է։

ՀԵՌԱԳՐՈՒԼՈՒՄՆԵՐ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Փարիզ, 30 դեկտ.

Խորհրդարանին արտասովոր նստաշրջանը փակուած է։

ԱԺԱՆՆ ՌԻՒԴԻԷՐ

Լոնտոն, 30 դեկտ.

Այս աւուր լրագիրք կը հերքեն այն զրոյցն թէ Անգլիոյ թագուհին մտադիր է ի մօտոյ ուղեւորութիւն մ'ընել ի Գերմանիա։

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱՏԱՆ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՈԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ պանքայի)	109 3/4
3 » » » (վճռական)	109 3/8
3 » Բարիզ » (պանքայի)	23
3 » » » (վճռական)	23 07 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

	Գներկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. Կ.	15 25
Գրաւոյին գոցուելէն վերջը »	15 25
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտեան բացուելքաւ »	15 23
Բարձրագոյն գին »	15 23
Նուազագոյն » »	15 22
Կէս օրին »	15 22 1/2
Գրգռուածութիւն (1858) A. Սէրի Դ. Կ.	26 16
» 1862)	
» 1860)	
» 1863) B. »	15 25
» 1872)	
» 1865)	
» 1869) C. »	15 22
» 1873)	

ԻՆԻՖԻԹ եգիպտական

Երէկ երեկոյն գոցուելքաւ	70 30
Այս առաւ. բացուելքաւ Գ. Կ.	70 32 1/2
Կէս օրին	70 32 1/2

ԲԱՆԿՆՏՈՄՈՒԹ

Լոնդրէթ ֆէնէրալ Գ. Կ. Ընդ.Լ.	3 20
Բրիտանի ֆէնէրալ » » Օսմ. »	6 5
Պանք ոք Գոնս » » » »	3 30
Լոս. Շանտ է վալէօր » » » »	3 20
Թրամուէյ » » » »	292 1/2
Բուսէլիի երկաթուղի Ֆր.	35 50
Օպլիսիոն ոք Բրիօրիթէ »	—
Բանտնեթուղթ Լաւրիոն »	50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 15 երեկ

Անգլ. քանսոլիտէ	99 1/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելքաւ	14 3/16
» » » գոցուելքաւ	14 3/16
» » » Լ.	26 1/4
» » » Բ.	16
» » » Գ.	14 1/4
Օթոման 1871	66 5/8
Փոխառութիւն 1877	79 1/2
Պանք Օթոման	10
Ռուսական փոխառ. 1873	95 1/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիթ)	64 1/4
» առանձին. (բրիմիէֆիթ)	88
Հարաւ Ամերիկ	2 1/4
Ջօսմնիսալ (փոխառ. Բրազիլ)	88 1/4
Հունգարական պարտաթղթեր 4 0/0	— —
Յոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 30 Դեկտեմբեր, ժամ 4 երեկ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 45
Օսմանեան երկաթուղի	17 50
Բարիզ, 30 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր.	45 երեկ
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 10
» » 3 0/0	80 25
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ. բացուելքաւ	14 45
» » » գոցուելքաւ	14 42 1/2
» » Սէրի Բ.	15 80
» » Գ.	14 30
Օսմանեան երկաթուղի	36 42 1/2
» Բէյիի բանտնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	501 25
Դրեսմի Լիոնէ	526 25
» Ֆոնսիէ	1345
Բանտնեռոն Լիոնի	1250
Մուսեզի ջրանցք	2217 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	102 1/2
Իտալական Ռանթ	98 5
Եգիպտական միացեալ	324
Պրանիական (արտաքին)	54 1/4
Բրիտանական Թիւրք	354 37 1/2
5 0/0 Հելլենական	277 50
Ջէք Լոնտոնի վրայ	25 22

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԵԳԵՏԻՈ

Դեկտ. 2.—Նախորդ ամսոյ 14ին ըկսաւ վերջապէս չինութիւն կատուղոյն՝ որ ի միջեւ Եգեսիոյ և Հալէպի։ Աշխատութեանց սկսման վայրն համարեալ էին Վսեմ. կառավարիչ Զիա պէյ, Ազարչական ժողովոյ և ալ գրեթէ ամենայն պաշտօնէութեանց անդամք, կրօնականք և բազմութիւն հասարակաց։ Կրօնական գլուխն արտասանեց պատշաճաւոր աղօթք. ոչխարներ զենուեցան, և Վսեմ. կառավարիչն ինքն սկսաւ աշխատութիւնն, որ այժմ կը շարունակէ փութաջանութեամբ։ Ն. Վսեմութիւնը գրեթէ ամեն օր յանձնելով աշխատութեանց վայրն, անձամբ քաղաքեր կուտայ գործաւորաց և կաշխատի օրը քառորդ մը։

— Պատերազմական Նախարարութեան հրամանաց համեմատ ի գէն կոչուած պահեստի զօրքերը գրեթէ ամեն օր զինուորական կրթութիւն կը կատարեն։ Ցանձնաժողովոյ մը միջոցաւ ի նպաստ կայսերական բանակին հասարակ կը լինի Ալեպի Պայրընի իտալական թատերական խմբին կողմէ այս գիշեր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ տրուելիք Պանիոլա թատերական ներկայացումն յառաջիկայ շաբաթ գիշերուան թողուած է։

բակութիւնն հանդերձեղէնները կը հանգանակէ։

—Անցեալներն հոս եկաւ Հալէպի նահանգին դատական քննիչն, և քանի մը երկրորդական պաշտօնատարներ պաշտօնական ըրաւ։

—Պահեստի զօրաց ի դէն կոչումն արհեստից և առեւտրոյ ընդհանուր անկում պատճառեց աստ, և անձկութիւնք տարապայման են հրապարակին վրայ։ Կառավարութիւնն ի հարկէ իրաւամբ խստիւ կը գանձէ ժողովրդեան տուրքերն, որ գործոց դադարման պատճառաւ յոյժ դժուարութեամբ կ'ըստիպուի վճարել զայն։

—Նախորդ ամսոյ 16ին՝ ի հասակի 45 ամաց իւր մահկանացուն կնքեց Մեծ. Ցարութիւն էֆ. Քէքէճեան, որ պարկեշտ և պատուաւոր ազգային մ'էր և օգտակարութեամբ՝ գրեթէ 10 տարիներէ ի վեր՝ կը վարէր Ազգ. Ցասանորդական խորհրդոյ, որ կարեւոր մարմին մ'է տան, անդամակցութիւնը։ Տ. Խորէն Սրբազան դամբանական մը պատուեց բարեյիշատակ հանգուցեալն յուղարկաւորութեան հանդէսը։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ

Դեկտ. 7.—Վերջապէս Թաղ. խորհրդոյ կազմութիւնն ամբողջացաւ։ Մ. Առաջնորդն, ի դարձին ի Կոստանդին, յաջողեցաւ օրինաւորապէս և առաւելագոյն քուէիւք ընտրեալ ութ անձինք կարգել յայդ պաշտօն. միայն թէ ընտրելոյս մը, որ այլոց վրայ քուէից առաւելութիւն ալ ստացած էր, առանց հրաժարականի ի բաց թողուած ըլլալը տեղի տուած է դժգոհութեան։ Ի բաց առեալ այդ պարագայն, ընտրութիւնք գոհացուցիչ է, և ուրախ ենք յայտարարել թէ նորընտիր խորհուրդը գովելի գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ իւր առաջին քայլերով։

—Վեհ. Մակար Կաթողիկոսի օծման, ինչպէս և վարժապետաց դասուն նըստամբ Պատրիարքարանի կրկին չըջաբերականը տեղս հասած լինելով, անցեալ կիրակի ընթերցում տրուած է յատենի Ս. Եկեղեցւոյ, և ի ներկայութեան խուռն բազմութեան որ գոհ սրտիւ լսեց թէ ուր ուրեմն Մայր Աթոռը կը մերկանայ իւր սուգէն և երեք տարիներէ ի վեր թափուր մնացած գահը կ'ունենայ իւր գահակալը։ Գալով երկրորդ չրջաբերականին, ուսուցչաց վերաբերութեամբ, Թաղ. խորհուրդն ինկատ առնելով դպրոցական ներկայ տարատ, անորոշ ու անգոհացուցիչ վիճակը զրմէ յաճախ խօսած եմք, կ'որոշէ առիթէն օգուտ քաղելով արդիլել մասնաւոր դպրոցներ բանալ ամեն անոնց որք իրենց կարողութիւնն ապացուցանող ուսուցչական վկայական չ'ունին ի ձեռին։ Թաղ. խորհուրդն, այս անօրինութեամբ, կը յուսայ առաջքն առնուլ բազմապիսի անպատեհութեանց և վերջ տալ բարիլունեան խառնակութեան որ կը տիրէր ցարդ դպրոցական գործոց մասին։ Բոլոր մասնաւոր վարժարան վարողք ազգարարուած են փակել իրենց դպրոցները մինչեւ ներկայ ամսոյ վերջ, յորժամ ազգային վարժարանի մէջ պիտի ընդունուին բոլոր ուսանող մանկտին։ Այս տնօրինութենէն ազատ է միայն Ընկերական վարժարանն իբրեւ վկայեալ Թաղ. խորհուրդն այսու կարեւոր գործ մը կատարած պիտի լինի որուն ցանկացող է ողջոյն Գարահիսար։ Իգէ՞ թէ յաջողի զայն ի կատար ածել։

—Դաւառիս մասիսոյն տուրքն որ տարիներէ հետէ դիզուած և 4000 դահեկանէ աւելի գումարի մը հասած էր, վերջերս ղրկուեցաւ յԱզգ. կեդր. Սընտուկ։ Եւ որովհետեւ այս նպատակին համար հաւաքուած դրամ չկար, Ս. Առաջնորդ Հօր յանձնարարութեամբ վճարուեցաւ այն գումարէն որ պիտի յատկացուէր, իբրեւ ազգային կալուած բաղնիքի մը չինութեան։

—Կայսերական զօրաց հանդերձեղէն և այլ պիտոյք հոգացուելու համար ձեռնարկուած հանգանակութենէն ազգայնոց բաժինն է միայն 2100 դահեկան։ Ս. Առաջնորդ Հօր յորդորանօք մերազնեայք կը փութան սիրով վճարել այդ հայրենասիրական պարտքը։

—Թաղեմ Թապուրը կոչուած դունդն ետքը տեղէս ղրկուեցան նաև թնդանօթաձիգ զօրքերն, ինչպէս եւ 150,000 դահեկանի գումար մը և 100 նժոյգ կայս. բանակաց համար, ըստ հեռագրական հրամանի կուսակալին Պրուսայի։ Կ'ըսուի թէ ի մօտոյ պիտի ղրկուի նաև հեծեալ զօրադունդն։

—Վերջերս չարագործաց ոմանց ձեռօք այրեցաւեր եղեր է կառավարական պաշտօնատունն Սանտրդլը դաւառակին և գայմագամն սպաննուեր է։ Չարագործք այդպարութեան ձեռքն են, կ'ըսուի, և իրողութիւնն հաղորդուած է ի Պրուսա։

ՄԵՆՔ Ի ԶՈՒՐ ԵՆՔ ԴԱՆԴԱՂՈՒՄ

Այո՛, մենք ի զուր ենք գանգատվում. մեր տրտունջները, մեր բացագանչութիւնները յաճախ բոլորովին անհիմն ու անտեղի են լինում. դրքա արտայայտվում են չեխ համար, ինչպէս որ ձեւի համար են լինում մեր գործողութեանց չատերը։ Ձեւի համար իւրաքանչիւրը մեզնից և ազգասէր է, և ընթերցասէր, և բարեգործ, և յառաջադէմ, և լուսամիտ և խաւարի ու յետադիմութեան թշնամի։

Իսկ էապէ՞ս...

Երբ հարկաւոր է խօսքից գործի անցնել, վերացականից էականին, տեսականից գործնականին, այդտեղ ահա մենք երեւում ենք մեր բոլոր մերկութեամբ։

Քանի ու քանի անգամ մենք գանգատած կը լինինք, որ ազատութիւն չունինք գործելու. որ իրաւունք չունինք այս կամ այն խնդիրը կարգադրելու. բայց երբ այդ ազատութիւնը ձեռք ենք բերում, երբ ցանկացեալ իրաւունքը վաստակում ենք, առկայծեալ ճրագի պէս մի բոպէական փայլ ենք արձակում ու հանգչում անտարբերութեան խաւար մթնոլորտի մէջ։

Երբ մենք ոչ մէկ ընկերութիւն չունէինք, մենք միշտ ասում էինք, որ ընկերական ուժերով միայն կարելի կը լինի գործ չինել, որ անհատը անզօր է ընդհանուրի կարիքը լցուցանելու, որ մի ձեռք ծափ չի տալ։ Այնուհետեւ խնդրեցինք և մեզ միմեանց հետեւից տուեցին ընկերութիւններ բանալու արտօնութիւններ, բայց արդեն մեր առաջ գործելու, հասարակաց բարեկեցութենանը նպաստելու ընդարձակ ասպարէզներ։ Մեր անկեղծութիւնը փարձաքարի ենթարկեցին։ Մենք ունեցանք տպագրական ընկերութիւն... Ո՞րքան փառաւոր կերպով սկսուեցաւ այս ընկերութիւնը, ո՞րքան բազմաթիւ էին սորա անդամները։ Բայց կ'ա՞րճ, շատ կ'ա՞րճ տեւեց այս հիմնարկութեան ոսկէ դարը։ Երկրորդ տարուց արդէն անդամների թիւը պակասել սկսեց։

Բայց գուցէ այս ընկերութեան գործունէութեան չրջանը չափազանց նեղ էր և կամ նորան հասկանալու համար մեր հասարակութիւնը դեռ եւս նախապատրաստուած չէր։ Մտքի կերակուրը մեզ համար գուցէ դեռ եւս շռայլութիւն էր։ պէտք էր նախ քաղցած ստամոքսի մասին մտածել։ Եւ մեր գործի ծարաւ հայ երիտասարդութիւնը կամեցաւ հիմնել մի այլ ընկերութիւն ընդարձակագոյն իրաւունքներով և հոյակապ կազմակերպութեամբ, որի գլխաւոր նպատակը պէտք է լինէր ուղեղը կրթելու համար նըպաստ տալ ստամոքսին, չքաւորութեան մահացուցիչ ճիրաններից ազատելով ուսումնակարօտ երիտասարդներին։ Կամեցաւ և հիմնեց։ Ի՜նչ փառաւոր օրեր էին այն օրերը, ի՜նչ եռանդ, ի՜նչ ոգեւորութիւն, ո՞րպիսի համակրական ցոյցեր։ Մինչեւ անգամ եղան մարդիկ, որոնք ընկերութեան յառաջադիմութեան վրայ ապահով, հրապարակով պահանջում էին, որ այդ նորահաստատ ընկերութիւնը իւր չընորհն ու մարդասիրութիւնը միայն լուսաւորչական Հայոց վրայ չտարածէ, որ նա մասն ու բաժին հանէ անխիղճ ամենայն հայի, լինի այդ հայը լուսաւորչական, բողոքական թէ կաթոլիկ։ Ցիշում ենք յոյսերի այդ կրկնակ ժամանակը, երբ խօսք, միայն խօսք կարասպարիզում, ի՜նչպէս մեր առաջաւոր դասը, մինչեւ անգամ փափկասուն տիկիններ, խմբվում էին ժողովատեղին, ո՞րպիսի ջերմութեամբ և ոգեւորութեամբ յառաջ էր ընթանում գործը, վիճաբանութիւնը, ո՞րքան հանդիսատեսներ էին հաւաքվում, անդամ, մանաւանդ խորհրդի անդամ գրուելու համար ո՞րչափ անկեղծ ցանկացողներ էին լինում...

Իսկ այժմ...

Երեք տարի դեռ չէ անցել վերայից, բայց տեսարանը բոլորովին փոխուած է. խօսելու այլ եւս կարիք չըկայ, գործելու ժամանակն է և ամենքը յետ են քաշուել։ Այժմ եւս տարբերը մի երկու անգամ լրագիրները լիչեցնում և հրաւիրում են մեզ ներկայ լինել ընկերութեան ընդհանուր ժողովին, բայց այդ յայտարարութիւնները չատերի համար մնում են ձայն բարբառոյ յանապատի։

—Գնա՛նք, բարեկամ, դիմում ես մեզ կանգնած մի բանիմաց երիտասարդի. ժամի տասնումէկը լրացած է, այսօր Բարեգործական ընկերութիւնը նիստ է հրաւիրում իւր անդամներին։

—Ես անդամ չեմ, պատասխանում է խօսակիցդ։

Դու ապշում ես, և ապշելու էլ կատարեալ իրաւունք ունիս։ Խօսակիցդ մի ինքնաճանաչ երիտասարդ է, խելացի, զարգացած, հասարակաց ցաւերին ըստ երեւութին ցաւակից. նա ամենայն հետաքրքրութեամբ հետեւում է մեր կեանքի առօրեայ երեւոյթներին, կարդում է չատ վարդապետներից ու վարժապետներից աւելի. մի խօսքով կատարեալ հայ է, հասկանում է ընկերութեան նշանակութիւնը և օրական 1¼ կոպէկ առանց դժուարութեան կարող է մի այդպիսի բարենպատակ հիմնարկութեան ըստ հել, բայց չէ զոհում...

Անցնում ես. դանդաղ քայլերով գնում ես դէպի ժողովատեղին։ Ճանապարհին պատահում է քեզ մի ուրիշ երիտասարդ, քիթը ակնոցներով զինած։ Հայ երիտասարդ է սա եւս, հրապարակախօս, հասարակաց ցաւերին տեղեակ և մեր քաղաքի ամենամեծ Հայ ուսումնարանի ուսուցիչ։ Նա ի հարկէ գիտէ, ինչպէս և իրան բոլոր պաշտօնակիցները, որ ընկերութեան գլխաւոր նպատակը չքաւոր ուսանողներին նպաստել է, գիտէ, որ հէնց իրանց ուսումնարանից տասնի չափ չքաւոր ուսանողներ այդ ընկերութիւնից նպաստ են ստանում։

—Գնանք, պարոն, դիմում ես արդէն կարօտեալ հաւատով, որ ժողով գնալու համար ուղեկից ես ունենալու։

—Ո՞ւր գնանք, հարցնում է դիմացինդ։

—Ուր որ գնում էինք. այնտեղ, Բարեգործական ընկերութեան ընդհանուր ժողովը։

—Մոլորուած էք, պարո՛ն, պապատասխանում է ստորնութեամբ խօսակիցդ. ես ուրիշ տեղ եմ գնում. ես անդամ չեմ այդ ընկերութեան. բարեգործութիւնը ես իմ սեպհական անձնից եմ սկսում,— ասում է ուշադրանկում իւր ճանապարհը, քթի տակից արտասանելով՝ «ես ինքս հարուստ չեմ»։

Գնում ես... յամրաքայլ, վհատ մտենում ես քաղաքական տան դրանը։ Ոչ ոք չկայ։ Ներս ես մտնում։ Դահլիճի մէջ դրած է մի երկու տասնեակ աթոռներ։ Նոցա վրայ նստուած են ընկերութեան նպատակներին ու նշանակութեանը հաւատարիմ մնացած մի քանի անդամներ և լսում են քարտուղարի միաձեւ ընթերցումը։ Դահլիճի անկիւններում նստած են մի քանի հանդիսատեսք։ Նայում ես, — սոքա էլ մեր գաւառացի անգործ ուսուցիչներն են։ Թեղեերը մտել են՝ այդտեղ գտնէ մի մխիթարութիւն գտնելու — մտել են որ տեսնեն, թէ Կովկասի մայրաքաղաքի Հայերը ի՞նչ են գործում, ի՞նչպէս են գործում։ Խեղճ ե՛ր... այդտեղ եւս յուսախաբութիւն։ Սա էլ մի տեսակ նոյեմբերի տան է ձեզ համար։ Գնացէ՛ք, վերադարձէք ձեր հայրենիքը. այնտեղ չատ միխիթարական բաներ կը պատմէք մեր մասին։

Քարտուղարը չարունակում է կարդալ ընկերութեան գործունէութեան հաշիւը։ 1882ին ընկերութիւնն ունեցել է 371 անդամ. 1883 թուին անդամների թիւը իջել 343ի, իսկ 1884ին անդամ գրուել են ընդ ամենը 146 հոգի...

Էլ բաւական է։ Հնացաւ։

Հայի համար հնացաւ այդ ամենապատուական հիմնարկութիւնը։ Մենք, հայերս, մի տարօրինակ արարած ենք. նոր, միշտ նոր բանն է հետաքրքրում մեզ. մենք նման ենք այն կամապաշտ մանկանը, որ այսօր յափշտակվում է իւր նոր խաղալիքով միայն նորա համար, որ վաղը նորան կատրատէ, փշուր փշուր անէ։

Չէ, գործող անձինքը չեն մեղաւոր, եթէ մեր հասարական գործերը անյաջող են ընթանում. սորա պատճառը պէտք է որոնել մեր ընդհանուր կազմակերպութեան, մեր հոգեկան կարողութեանց թուլութեան, մեր անձնանախաձեռնութեան բացակայութեան մէջ։ Ընդհակառակն եթէ դարձեալ մի գործ կատարվում է, եթէ ամենայն ինչ երեսի վրայ չէ մնում, այդ ոչ թէ նորանից է, որ համայնական պահանջը, հասարակական ազդեցութիւնը նորան առաջ է մղում, այլ որովհետեւ մարդանում դեռ եւս գտնվում են անհատներ, որոնք չեն ընկճվում անտարբերութեան մթնոլորտից և իրաց յանձնած գործը ըստ կարեւոյ յառաջ են տանում։ Շնորհակալութիւն այդպիսի անհատներին։ Հայոց Բարեգործական ընկերութեան խորհրդի անդամները, չնայելով հասարակութեան անտարբերութեանը, ամենայն բարեխղճութեամբ կատարում են իրենց գործը։ Մենք առիթ ունեցանք համոզուելու և պարտ ենք համարում հրապարակով յայտարարել, որ խորհուրդը իւր գործավարութիւնը յառաջ է տանում օրինակելի ճշդութեամբ։ Ընկերութեան դանձը ամենաապահով ձեռքերի է յանձնուած. հաշիւները կանոնաւոր եղանակով են տարվում։ Օրանով գոնէ թող քաջալերուին այն սակաւաթիւ պարտաճանաչ հայերը, որոնց համար թանկ է այս ընկերութեան գոյութիւնը և ամենայն կերպ աշխատեն, ուղղակի և կողմնակի մասնակցութեամբ, նպաստել ընկերութեան յարատեւութեանը։ Ընկերութիւնը հաւատացած ենք, կը յարատեւէ։ բայց պէտք է որ այդ յարատեւութիւնը աւելի ճոխ, աւելի արդիւնաւէտ լինի։

Ն. Տ. Ղ.
(Աբյնաբան)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ռոսկի Կոսբէր կը ծանուցանէ թէ հեռագրեալ առեւտուրն կ'ընդարձակի Զինաստանի և անոր սահմանակից ռուսական երկիրներու միջեւ։ Այս տարի առեւտրական չրջանն աւելի եւս ընդարձակած է։

—Բեռերսպուրգի լրագիրք զարմանք կը յայտնեն Մոսկվայի Վեդոմոսթի ուղղութեան վրայ, պուլկարական խնդրոյն նկատմամբ։ «Ուրախալի է գիտել, որ, կ'ըսեն նոքա, Մոսկվայի Վեդոմոսթի փոխած է իւր հայեացքներն։ Տակաւին քանի մ'օր առաջ էր որ պուլկարիա Կառնովի աչքին կը ներկայանար աւելի հրէշ մը։ Այժմ ամեն ինչ փոխուած է և նա բերկրութեամբ կ'աւետէ պուլկարական յաղթութեան լուրն և կը յայտնէ թէ եորչտի Պուլկարներն իրաւունք ունին պարծենալու և ուրախանալու իրենց յաղթութեամբ, ոչ նուազ և մենք պարտիւ ուրախ լինել, որովհետեւ մեր տէրութեան որդին է նա և անոր չնորհիւ ծագումն առած է»։

—Նովոյե Աբեմյէմիէ կը գրէ թէ այս տարի Ռուսիոյ զինուորականութեան կանոնագիրն ինչ ինչ փոփոխութեան ենթարկուեցաւ և զինուորական երկու սատիճաններ բոլորովին չնչուեցան. այս պատճառաւ զօրաց յառաջիկայ տարուան դրամական նստուցման համար նշանակուած է 65,033,000 ռուբլի, այսինքն անցեալ տարուընէ 26,000 ռուբլի պակաս, իսկ մարդոց, ձիերու և այլ պիտոյից համար 69,359,000 ռուբլի։

—Նովոյե Վրեմյա կը ծանուցանէ թէ դեկտեմբեր 26ին Բեռերսպուրգի մէջ բժշկական ընդհանուր ժողով պիտի լինի և պիտի տեւէ մինչեւ դեկտեմբեր 31։ Մոսկուա-Բեռերսպուրգի Բժշկական ընկերութեան վարչութիւնն ամեն դիւրութիւններ ընծայած է ժողովին ներկայ լինել փափաքող բժիշկներու։ Ռուսիոյ և Ֆինլանդիոյ երկաթուղեաց վարչութիւնն խոստացեր է 50% զեղչով տոմսակներ տալ։ Բժիշկներու համար առանձին բնակարաններ պատրաստուած են։

—Ռոսկի Կոսբէր կը գրէ թէ կառավարութիւնն որոշած է, նոր տարիէն սկսեալ, նորանոր կանոնադրութիւններ մտցնել դիւղերու և աւաններու մէջ ընկերվիքներու վաճառման համար։ Կառավարութիւնը, նկատելով որ հետզհետէ արբեցութիւնն սաստիկ կը ծաւալի ժողովրդեան մէջ, կը փորձէ բուռն միջոցներու դիմել։ Այսուհետեւ իւրաքանչիւր 500 բնակչաց մի գինետուն պիտի յատկացուի։ Լուր օրերուն գինետուններն իրաւունք ունին ըմպելի վաճառել առաւօտեան ժամ 8էն մինչեւ երեկոյեան 8ն, իսկ կիրակի և տօն օրերուն Պատարագի արարողութենէն յետոյ միայն կրնան բացուիլ։

—Նովոյե Աբեմյէմիէ կը յայտնէ թէ քանի մ'օր առաջ Թիֆլիսէն Բեռերսպուրգ ուղեւորեցաւ Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեան անդամ Պ. Ա. Իզմայիլեան։ Պ. Իզմայիլեան պաշտօն ունի Կեդրոնական կառավարութենէն նորանոր արտօնութիւններ և աւելի ազատ իրաւունքներ խնդրել Թիֆլիս քաղաքի համար։

—Միեւնոյն թերթն կը ծանուցանէ թէ այս տարի, առ հասարակ, չատ յոյժ արդիւնք ունեցեր է հունձքն ի Կուկասիա։ Միմիայն 20,600 փութ զանազան մրգեղէններ արտադրած է Ախցխայի դաւառն, իսկ բանջարեղէն՝ 70,000։

—Ռուսիոյ Պետական խորհուրդն որոշած է ռուսական տէրութեան սահմանագծի պահպանման սպայներու և ստորադաս պաշտօնատարներու թիւը բազմացնել, եւ միանգամայն յառաջիկայ տարուան համար 67,230 ռուբլի ընթացիկ դրամ յատկացընել սահմանագծի սպաներուն, այսինքն ներկայ տարւոյ դումարէն 34,810 ռուբլի աւելի։

—Ռուսիոյ ելմտից նախարարութիւնն, կ'ըսէ Նովոյե, առանձին տեղեկագիր մը ներկայած է Պետական խորհրդոյ տնտեսական մասնաճիւղին։ Այս տեղեկագիր ընդարձակ ծանօթութիւններ կուտայ ի Ռուսիա ներմուծած օտար ապրանաց քանակութեան և ստացուած մաքսի վրայ։ Անցեալ տարի ըստացուած են հետեւեալ մաքսերն 1· 19,776,000 ռուբլի թէյի համար։ 2· 4,311,000 ռուբլի զանազան մետաղներու համար։ 3· 3,577,260 ռուբլի գինիի և ուրիշ ըմպելեաց։ 4· 2,906,125 ռուբլի բամբակի։ 5· 2,819,393 ռուբլի փայտի իւղի։ 6· 2,439,831 ռուբլի մետաղական անօթներու։ 7· 2,251,672 ռուբլի մրգեղէններու։ 8· 2,075,237 ռուբլի բուրդի։ 9· 1,652,353 ռուբլի քիմիական բաղադրութեանց։ 10· 1,506,088 ռուբլի ծխախոտի։ 11· 1,491,314 ռուբլի ներկերու։ 12· 1,453,181 ռուբլի մեքենաներու և հանդերձեղինաց։ 13· 1,460,914 ռուբլի բրդեղէն չինուածքներու։ 14· 1,270,336 ռուբլի խահուէի։ 15· 1,086,327 ռուբլի աղած և չորցուցած ձուկի։ 16· 1,050,640 ռուբլի աղի։ 17· 955,253 ռուբլի մանած բամբակի։ 18· 958,734 ռուբլի վուշի և կանեփի գործուածներու։ 19· 905,930 ռուբլի բամբակի գործուածներու։ 20· 823,812 ռուբլի կաշիի։ 21· 774,284 ռուբլի զգեստաց և ներմակեղէնների։ 22· 723,466 ռուբլի մետաքսի գործուածքներու համար։ Ի Ռուսիա ներմուծուած ապրանքներէն ստացուած բոլոր մաքսագինն է 97,598,456 ռուբլի։

—Ռոսկի Կոսբէր խօսելով ոգեւոյց ըմպելեաց համար հաստատուած նոր կանոնագրի մասին կը յարէ. «Անկարելոյս է որ յառաջիկայ տարուընէ Բաքուի պատրաստութիւն ամենագեղի կերպիւ տիրի նուազի ի Ռուսիա ամեն տարիներու քաղաքամամբ և յառաջիկայ տարի 2,000,000 ռուբլի պակաս ըմպելի պիտի վաճառուի ռուսական տէրութեան ուանններու և գիւղերու մէջ. Այս հաշուով չատ հաւանական կը թուի որ ելեւմտից նախարարութիւնն յառաջիկայ տարի 17,500,000 ռուբլիէն աւելի եկամուտ չսպասի ունենայ։

—Այժմ, կը գրէ Նովոյե, Ռուսիոյ պաշտպանութեան կայսերական ընկերութիւնը պատրաստութիւն կը տեսնէ 1886ի գարնան վարելերու ցուցահանդէս մը բանալ Բեռերսպուրգի մէջ։

—Թաշքէնտէն կը հեռագրեն Բեռերսպուրգի լրագրոց՝ թէ Պուխարայի Էմիրն յոյժ բարեկամական զգացումներ կը տածէ Ռուսիոյ նկատմամբ և թաղաքաւանդի տօնախմբութեան առթիւ չնորհաւորական և բարեկամական հեռագիր մը ուղղած է Թաշքէնտի գլխաւոր նահանգապետին։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ

Մոսկովսկիյէ Վեդոմոսթի. — Պ. Ա. Բաֆիալովիչի վերջին գործէն, Թրոսոսոբիոն յԱնգլիա, հետեւեալ խրատները կը թարգմանենք որք կրնան օգտակարապէս կարդացուիլ.

1· Մի ողջմիտ երբէք մուրացիկի մը, առանց քննելու իւր ըրած պատմութեան ճշմարտութիւնը։—Զայդ ընելն անադորդութեան գործ մ'է։ Տուած դրամդ գիտեսուն պիտի ղրկէ զայն, ուր առանց ադոր չպիտի կրնար երթալ։ Ստութիւնն և խաբերայութիւնը քաջալերել է այդ։

2· Եթէ պիտի ողջմիտ, տուէք այնպիսի գումար մը որ կարենայ ազդեցիկ նպաստ մը լինել։—Ցիշեցէք թէ գթութեան նըպատակն է բարիք մը ընել մշտատեւ կերպիւ։ Բէնսերն և չիլիներն անարժէք են եթէ քանի մը անձանց բաշխուին. միանալով, կրնային արդարեւ օգուտ մ'ընել անձի մը։

3· Երբէք մի՛ պատասխանէք մուրացկանաց նամակներու։ Մուրացկանութեան ամենէն խարդախ ձեւն է այս, որ ամենէն աւելի կը վատթարացնէ մուրացկանին բարոյականը։

Փարիզ Նոսոսոբել.— Ֆիկոսի մէջ կը կարդանք.

«Այն ջուրերն զորս ամեն օր մեզ կը ծախեն մարդն ամեցնելու կամ չուշանի և վարդի գոյն մը տալու համար դէմքին, ամենքն ալ չինուած են սաստիկ թոյներով, կապարի և անդիկի աղերով, որոցմէ հազարակրամ մ'իսկ չպիտի տայ քեզ դեղագործ մը առանց դեղագրի, այլ զորս շիշերով կը ծախէ հանդիպած առաջին վաճառարարդ։—Այժմ անկէց սոսկալին կայ։ Բազմաթիւ փորձերով ապացուցուած է թէ Փարիզի երկու երրորդն Թունաւոր ջուր կը խմէ։ Գիւղերուն մէջ, ջուրը ձեռք կը բերուի հորէն, և կամ ուղղակի գետերէն կամ աղբիւրներէն։ Քաղաքաց մէջ, ջուրն ընդունարանաց մէջ կը բերուի ագուգայից միջոցաւ և անոնի երկաթեայ խողովակներով զանազան թաղերու կը բաշխուի։ Այդ խողովակներն կա՛մ կապար են, կամ երկաթ, կամ պղինձ։ Արդ, հարկ է ընդ երկար ապացուցանել թէ մետաղները բոլորովին հակառակ են առողջապահութեան և յամբարար կը թունաւորուին մարդս։»

Կոլոնդի այցելութիւն. — Փարիզեան թերթ մը հետեւեալ դէպքերը կը յիշատակէ կոլանդի այցելութեանց առթիւ.

Լուի ԺԴի զինակիր Տոմոն դերկոմսն իւր բարեմաղթութիւններն հրատարակեց լրագրաց մէջ, խնդրելով իւր բոլոր բարեկամներէն որ բաժակ պարպեն իւր կենաց այս ինչ օր, այս ինչ ժամուն, սեղանին վրայ, խոստանալով մի և նոյն ժամանակ փոխադարձն ընել։

Խորհրդարանի անդամ մ'ալ երկու տուփ զետեղած էր իւր դրան առջեւ, որոց մէջն վրայ կը կարդացուէր «Դրէք», և միւսին վրայ «Առէք»։ Այս կերպիւ ընդունեց իւր բարեկամաց այցեւորմներն և անոնց բաժնեց իրեններն։

Սպանիայոյց ազգային բնաւորութիւն դիլ յարգանքը։— Մարտիէնն կը գրէն. «Ամենը զարմացուած է քաղաքական հիւանդութեամբ։ Ամեն ուրեք կը պուռան, կը վիճաբանին։ Կառավարութիւնը ժամանակ չունի ուրիշ բանով զբաղելու, բայց եթէ բարեկամաց տրուելիք պաշտօններով։ Տանելիքը հազար խնդրագիր անցած են Պ. Սակասդայի և Պ. Կոնզալէզի ձեռքէն։ Ոչ ոք կ'ուզէ աշխատիլ աստ. Ամենուն ապրիլ պետութեան ծախիւք։ Մարդ մը կ'ըսէ քեզ թէ չէզոքէ է (դատարկ պաշտօնեայ), որպէս պիտի ըսէր թէ փաստաբան եմ, բժիշկ, կամ նպարավաճառ։ Եթէ իւր քաղաքական բարեկամները պաշտօնի չանցնին տասն տարի, այդ մարդ ոչինչ պիտի ընէ, բացարձակապէս ոչինչ այդ տասն տարւոց միջոցին, սպասելով փոփոխութեան։ «Արեգակն է պատճառ այս ամենուն, կ'ըսէր ինձ բարեկամ մը։ Ո՞վ կ'ուզէ աշխատիլ դարանային բարեխառնութեան մը տակ, կապուտակ երկինքով մը։ Բուէրդա տէլ Սոլ լեցուն է նշանաւոր դատարկապորտներով, որք կը վիճին Սպանիոյ ազգային վրայ։»

Մանր լուրեր։— Անդրանիկեան Ընկերութեան Գանաթա չրջանաւը ձրիաբար Հավը բերած է Ամերիկացի չորս տղաքներ, որք կատաղի չուէջ մը խածուած լինելով, բարեսիրտ անձանց կողմէ Փարիզ կը ղրկուին Պ. Բասդէօրի խնամքներով դարմանուելու համար։

—Ի Փարիզ, Առեւտրական Դատարանի պարահանդէսն, որ տեղի ունեցած է դեկտեմբերի 20ին, արտադրած է աւելի քան վաթսուն հազար ֆրանք զուտ հասոյթ։

—Փարիզի Թէատր-Ֆրանսէզի թատրոնն դեկտ. 30ին պիտի տայ Մեկ ամսուայ համար եղեւ էն կատակերգութեան հինգ հարիւր պատանիներդ ներկայացումը։

—Կաֆսայի (Թունեզ) Ֆրանսական դեր-հիւպատոսն երեւան հանած է 36 մեդր չրջագիծով հռոմէական ահագին ջրհեղեղ մը, որ կրնայ պարունակել վեց հազար մեդր խորանարդ ջուր։ Ջրհեղեղն անվնաս պահուած է և մնադրութիւն կայ օգտակարապէս գործածել զայն։

—Ֆէրտինան տը Լէսէբս կոմսին նախագահութեամբ, հանրօգուտ չինութեանց գործիներու ցուցահանդէս մը բացուած է ի Փարիզ։

—Հին գիներ ծախուած են վերջերս ի Փարիզ։ 1864ի Շազօ-Լաֆիտի մէջ հին ծախուած է 18 ֆրանք, 1848ինը՝ 51 ֆրանք, 1831ինը՝ 61 ֆրանք և վերջապէս 1811ինը՝ 121 ֆրանք։

—Ֆրանսայի Կանոնց Միութեան վիճակահանութիւնը մեծագոյն յաջողութիւն ունեցած է։ Հասոյթը կանցնի 30,000 ֆրանքը։

—Գաղէրդէ կոմսին տասներորդ տարան մկրտուելով, ստացած է Ֆիլիբ-Մառի-Ալֆոնս-Անդրեան – Ֆէրտինան – Ֆրանսուա տը Բօլ-Լուի-Հէնրի– Ալպէր-Թադէ – Ֆրանսուա-Բասիլիէ-Իսպէռ– Կրէկուառ-Բոդ անունն։

—Ֆոսս լրագիրն հանգանակութիւն մը բացած է ի նպաստ գանատացի ապրստամբապետ գլխատեալ Լուի Ռիէլի կարօտ ընտանեաց։

—Գերմանիոյ գահաժառանգ Ուիլհէլմ իշխանը ծաղիկ բռնուած է։

—1873 յունվար 1էն մինչեւ 1884 դեկտեմբեր 31, Ալժերիոյ մէջ սպաննուած են 202 առիւծ, 1214 յովազ, 1882 բորեան և 27,135 չնագայլ։ Իշխանութիւնք կը վճարեն 40-60 ֆրանք առիւծներու և յովազներու, 15 ֆրանք բորեաներու և յովազի ձագերու, 5 ֆրանք բորենիներու և 1·50 ֆրանք չնագայլերու սպանման համար։

—Աւստրիոյ Ֆիւնֆվալտ գիւղին մէջ, քսաներկուամյա աղջիկ մը, Մարիան Ինկը, վեց շաբաթէ ի վեր խոր քունի մէջ խորասուզուած է։ Միայն մէկ անգամ շարժած է, և ամբողջ ամիս մը սնունդ առած չէ։ Վերջերս միայն սկսած են բռնի կամ լեցունել կոկորդն ի վար։

—Ֆրանսայի մէջ 800 կրթական և բարեսիրական հաստատութիւնք կան 40,000 կոյրերու համար։

—Օրանի (Ալժերիա) մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է անձ մը որ ինքզինքը կախելու վրայ էր, ըստ որում չէր կրցած դնել իւր կնոջ պահանջած չրջազգեստն։

—Այս պահուս մեծ ուշադրութիւն կը դրաւէ կաթոլիկ ծառն, որոյ բազմաթիւ անտառները դտնուած են վերին Սենեկալի և և վերին Նիկէրի հովիտներուն մէջ։ Այդ ծառն, որ կանգնի կը նմանի, նախախնամութիւնն է այդ երկրաց, որք չունին այծ կամ կով։ Պտուղն, կամ կարագն, կը նմանի չաղանցի մը միջուկին։ Ջերմակ ու սեղմ է, և ախորժահամ։

—Փարիզի վայելչասիրաց վերջին նորաձեւութիւնն է այժմ միայն ձախ ձեռքը ձեռնոց դնել։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻ ՀԱՅՈՑ

Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք թէ հետեւեալ նուէրատուութիւնք եղած են Հայոց Միաց. Ընկերութեանց.

Գարակէօմրիկի Ս. Յովհան Ոսկերերան Եկեղեցւոյ ծանախմբութեան առթիւ հանգանակեալ. Դահ. արծաթի 108.—

Պալատու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ ծանախմբութեան առթիւ հանգանակեալ. 109.—

Պաթմվոյ Հայ հասարակութենէ վերջին պարահանդիսի առթիւ նուէր ղրկուած ձեռամբ տեղւոյն Ազգային Ժողովոյ Ատենապետ Մեծ. Աղա Յոհան Յարութիւնեանի. Օ. Ռ. 13.49

Նոյնպէս Լիոնի ազգայիններէն Մեծ. Ռ. էֆ. Տէր Զաքարեանէ նուէր ղրկուած վերջին պարահանդիսի առթիւ ձեռամբ իւր Մեծ. Եղբօրը. 2.—

Ազն. Տիկին Էլիզ Ց. Կէօչէ Օղլուէ նուէր. 2.—

Ադրիանուպոլսոյ Պատ. Մասնաճիւղէ, վերջերս յանուն Ընկերութեան տրուած թատերական ներկայացման հասոյթէն իբրեւ առաջին թերհաչիւ. 10.—

Նոյնպէս Իւսկիւտարու Պատ. Մասնախմբէ, վերջին անգամ Իւսկիւտարու մէջ յանուն Ընկերութեան տրուած թատերական ներկայացման հասոյթէն իբրեւ թերհաչիւ յանձնուած. ղրշ. 2658.—

Դարձեալ Իւսկիւտարու Պատ. Մասնախմբէ. 1953.—

Տիգրանակերտի Պատ. Մասնախմբէ. 1326.—

Գատը գիւղի Պատ. Մասնախմբէ. 1180.—

Խասգիւղի Պատ. Մասնախմբէ. 500.—

Պանտրմայի Պատ. Մասնախմբէ. 371·50

Լիսէի Հայ ուսանողներէ ձեռամբ Մեծ. Գ. Նէվրուզ էֆէնտիի. 212.—

Մեծ. Գարը էֆ. Սէրբոսի ձեռամբ հանգանակեալ յատուկ գանձանակով. 108.—

Ի դիմաց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԷԵՐԻ

Նիզամիյէ երգաք անպարբ իշիւն միւպայեա օյունճաղ օլան օն պէշ պին գէջէ Թրէսթէ թօրպա չէքէրինն պէհէր գէջէի ճէտիսի իւչ զուրուչա, վէ օն պին գէջէի Թրիկա զէյթունը. նէնա պէհէր գէջէի ճէտիսի տօգսան սէքիզ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ, իշպա քեանունը էվվելին օն տօգուզունճը բէնչէնպէհ Ղիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա թիմէյէ թալիպ օյանէրին լեվզիմատը ուսումիյէ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

16 Քեանունը էվվել 1885

3—3

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Կազմանէլէր իշիւն միւպայաա օլունճաղը իլան օլունան օն իքի պին թօն կաղ քէօմիւրիւնին նբսքը Բայազ Իսթիհգօլ վէ նբսքը տիկերի Նավօր ճինսինտէն օլաճաղը ախրէն գարարլայտրբլտրը ղընտան, իթասընա թալիպ օյանէրքը թէէմինաթ ագէէրի վէ եա միւթեպէր քէֆիլէրի իչէ պէրապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

16 Քեանունը էվվել 301

2—3

ԱՕԼՐԻ ԶԷՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱՆ

Աչէրի Զէրրի Փէքթորան արագապէս կը բուժէ հարբուղները, հազերը, կոկորդի վէրերը, փողացաւը, բորբոքումն հազապի, բորբոքումն ընչափորի, ընչարդելուութիւն եւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կպչուած հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կոփտփէ ու կը կաղդուրէ։

Աչէրի Զէրրի Փէքթորան՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իրրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, ներկիս նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և միօրինակ հուսալով ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաջնութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Զկայ դեղ մի որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան դայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Զէրրի Փէքթորան ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ դեռ բաղդացն է և հաւեղ, քանց շատ հաճելի լինելով դրդը տղայք չատ դիւրաւ կառնուն։ Կազդուրանելի է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպօլիս։

Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ սալ և այլ դեղագործաց քով։

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ

ՀԱՄԲԻԿ ԷՄԻՐԶԷԵԱՆ

ՄՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ

ԴԱՄԲԱՐԱՆԻՆ ՀԻՆԳ ԴԻՄԸ

Տէօթէօր Կրէկուան որ 15 տարիներէ ի վեր Բարիզի հիւանդ անոնցմէ մէջ իւր բժշկական արհեստը խիստ ճարտարութեամբ թ գործ դնելէ յետոյ ի Պոլիս հաստատուած է, ամէն տեսակ հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր, և Կիրակի օրեր ԶՐԻ պիտի ընդունի կարօտ հիւանդները։

Տօթէօր Քոսէնսոն՝ մասնագէտ Սոսամաթի և Աղեաց հիւանդութեանց, ինչպէս նաեւ Միզային գործարանաց և Դաշտական ախտի, պիտի ընդունի իրեն դիմող հիւանդները Զորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը ժամը 7էն մինչեւ 9ը։

—Հանրածանօթ և ճարտար ուրիշ բժիշկ մը պիտի ընդունի ԶՐԻՆԻՆԸ իրեն դիմող ամէն հիւանդներ ամէն օր ժամը 9էն 11։

Ցաստասողք, խիստ գոհ պիտի մնան թէ վերոյիշեալ մեծանուն բժիշկներէն և թէ Դեղարանէն, ուր կը գտնուին ոչ միայն Եւրոպայէն բերուած դեղեր և գործիքներ, այլ մեծ խնամով կը պատրաստուին բոլոր դեղերը։

Խիստ աժան գներ

ՈՒԼՆԻԱ ԿԱՄ ԶԼԵԹՈՒՆ

ԼԵՌՆԱՑԻՆ ԱՒԱՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Տեղական, Կենսական, Բնանպիրական և Լեռնաբնակաց

Յատկապէս կը ծանուցուի պատուարժան ազգայնոց թէ՝ խորին ուշադրութեամբ ընտրեալ սոյն ընտիր դրքին որ ինչպէս յայտնի է վերնագրէն՝ Կիլիկիոյ անուանի Զէյթուն գիւղաքաղաքի պատմական և բանասիրական նկարագրութիւնն ըլլալէ՝ տասնամեայ օրինակներ միայն մնացած լինելով՝ կը վաճառի գրաւճառաց և կամուրջի դիմաց ջրավաճառաց քով։

Կարգնի առթիւ նուիրատուութեան ընդունելագոյն գիրք մ'է։

Այս առթիւ գրքի փոխարէն հեռաւոր և մերձաւոր տեղերէ Հեղինակին պարտք ունեցողներէ կը խնդրուի զայն վճարել։

Հեղինակին հասցէն հետեւեալն է։

Ֆ. Ց. Ալասէվրեան, կ. Պոլիս, Վարդանը խան, 43։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔԸ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՃԵՌԱՆԷՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

ԹԱՐԳԱՆԵԱՑ Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Մեծանուն Ֆիւլ Վէրնի այս ընտիր և հմտալից գործ, Աբէ-Եւսի մէջ իրը թերթան հրատարակուելէ յետոյ, ի խնդրոյ գրասէր ազգայնոց, առանձին եւս տպագրուելով՝ եռահատոր գիրք մը կազմած է։

Կը գտնուի Աբէ-Եւսի լրագրոյ գրասենեակն և ամէն Հայ գրավաճառաց քով։ Եւս և Ջրաղաճառ Պօղոս և Ցանկը առաներուն խանութներն ի Պահէճ Գափու։ Գին մէն մի հատորի 7½ ղրուշ։

ԲԱՆԱԼԻ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՎԱՍՆ ՀԱՆՁ ՈՒՍՈՒՑՈՂԱՑ

ՍՏԵՓԱՆԱՍԻՐԵԱՑ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Բ. Տէօքթորիէն

Որբագրեալ և յաւելեալ

ՏՊԱԳՐ Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

Անգղիական լեզուի սոյն բանալին տասը տարիներէ ի վեր գործածութեան մէջ ըլլալով փորձով ապացուցած է անոր ընտիր, եռական և իւր նպատակին անվրէպ առաջնորդող ուղեցոյց մ'ըլլալն։

Ուստի կանտարոյս սոյն երկրորդ սրբագրեալ և ճոխացեալ տպագրութիւնն պիտի արժանանայ մեծագոյն ընդունելութեան։

Գինն է 10 Ղուրուշ

ՔԷՄՄԸՐԻՒԹԻ ՄՍԵՂԷՆ ԲԷԲԴՈՆ

ՈՒՏԵՍՍ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազգաւ դարման է ստամոքսի տկարութիւնէ նեղուող հիւանդաց համար։

ՊԱՏԻՈՒ Վ. ԿՈՍՏԱԴԻՐ։ Ոսկեայ միտալ 1885ի Անվերտայի հանգէսարարհայկական Ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանները

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Ծանէի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւք Բեր. »

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80.711,893·45 Ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուաց պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժնեմաս կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահն։ ուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահիլ մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քանի տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. առկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·50 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան՝ բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք։

Թարգմանի համար ընտանեաց ներկայացուցիչ

ՄՈՒՍԻՍ ՊԷՐԳԷՅԻ

Գրասենեակ, Ղալաթիա, Վերին փողոց, թիւ 29, Գերմանական թղթատարի վրայ.

Ընկերութեան տեղապահն է Ս. ՍՏԻԼԻԷ

ԶՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԵՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԴՈՐՆԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

Ղալաթիա, Կալանի խան, 2
Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90
Բերա, Մեծ փողոց, 208

} Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Ամեն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւէն վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը։

ԶՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ.—ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ ՄԱԲՈՒԲ ԽՍՑԾՂԱՆՈՎ ԳԱՏՐԱՄՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԹԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ, ՊՐՈՆՇԻՒԹԻՒ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԴԵԼԻ, ՁԱՑԵՒ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՒՉԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաբաւիլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու. Ընչաւորութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽՍՑԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստասէրներու կողմէ։ Նախարարական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական Ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր փոքր կը պարունակէ 70 Բասիլլ

Ինչպէս և Մանուկներու քաղցրաբերան եղանակի մասին

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնմուել (Մարն)

(Պահանջել Դեղարանի Փեկան)

Այս բասթիլները ծծելու միջոցին, ենչուած օդը հաւնու խայծդանին ջրգիներն զրոյ ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներդործման այս ուռնամոր եղանակին եւ մասնագասյն իրենց բարդրութեան պատճառաւ է, որ այդ Բասթիլներն այնքան սպրդու են այն ամէն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծդան գործածել։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց ախտաւորութեանց մէջ դրդռիչ ջոգիներ կամ փոշիներ ընչելու ենթարկեալ են։—Գրասենեակ և օտար երկրաց մէջ, այս բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հատատատ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը։

Գլխաւոր Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35 և Բերա, Գանդիլլի Դրդրոց Բրիտանական Դեղարանը։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ Ի Մ'ԷՔՍԻԿՈՅԻ ՓԷՔ-ԲԱՆԵՐ ԸՆԿՆՈՎ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանոքաս	4200	Օսարիս	3000
Ֆեբա	4000	Կեսարիա	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոգրիս	3250	Ադանայի	1700
Թիրա	3250	Լոդիա	800
Մակոնայ	3250	Գիլնա	800
Մաքիմիթ	3250	Սեսել	700
Սիքաս	3000		

Սէքէրա չոգենաւը, նաւապետ Բրուբ, Լիվրուբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թիւս չոգենաւը, նաւապետ Տըքիքի, յունվար 3ին Լիվրբուլէն աստ ի'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՄԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըք վաղրց,
Ուիթոլ խան

ՀԵՑՍՍԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ
314 31, Ճէյմս Ստրիդ, Լիվրբուլ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ'ըքսիկոյ և Բօրէյի գլխաւոր կոնսուլարաց բանով

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆռում երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Մեքքա, որ դեկտեմբեր 30ին Մարսիլիայէն և յունվար 6ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Աբդին։

Ուղղակի Լարթ ուղեւորութիւն

Նաւագիրք, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹ ԼԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Մէյլէթ
314 Մուհանէ փողոց, Թիւ 141

ԱԶԴ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Պոլսոյ ազնիւ հասարակութեան թէ այդ մայրաքաղաքին մէջ կը հիմնուին եւ կը ծախսուին յոյժ դէշ տեսակ եւ սորին վառարաններ, որք իմ Գործարանիս ԻՍԼԻԴԱՆԵԱՆ նշանը կը կրեն և իմ ՀՈԶԱԿԵԱԼ վառարանաց կեղծերն են։

Ուստի պարտ ենին կը համարիմ ծանուցանել հասարակութեան թէ Թուրքիոյ համար իմ Միակ ներկայացուցիչն է

ՀԷՑՆԻԹ ԼԱՆԾ

—24, Բերլիզիզ Պուլր, 24—
—32 Մահմուտիէ փողոց 32—

ՂԱԼԱԹԻԱ

Որ պատօնեալ է ըստ օրինաց տրամադրութեան գատ բանալ միւսեալ անձանց դէմ։

Ռ. ԿԼՊԻՐԹ
VII,—Kaiserstrasse No 71

ՓԻԻՆԱՐ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ոչ ոմանք կարծէ՝ մ'ոնցամ չը բանին Լիվրբուլ և Մ'ըքսիկոյի գէջ։

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Օրանիա	7,000	Սալտա	3,000
Գէլա	3,000	Մորոքօ	2,500
Ամէրոս	3,000	Դանիա	2,500
Գոգնիա	4,600	Բալթիկա	5,000
Պալէրմ	2,500	Բալտրա	3,000
Պրիթիշ Գուլֆ	1,200	Սերվիա	2,800
Սէնգամոնիա	3,000	Սեգիա	3,600
Դաղստանիա	4,700	Սարպեսա	3,000
Շերպուրգ	2,000	Սամսբրա	3,000
Չեմէրպա	2,500	Դարտրն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարտիֆա	3,000
Գէնսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարթան	3,000		

Սարկոս չոգենաւը, նաւապետ Բրդ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ և իւմոտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանրով։

Ստորագրեալն պատօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրէ Նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաիվլի
314 Դաշտ խան Ղալաթա

ՖՐԷՏ· ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ոչ կանոնաւորաբար կը բանին Լիվրբուլ և Մ'ըքսիկոյի գէջ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Սալամիս	3,000	Սալտա	3,000
Գոգնիա	2,500	Մորոքօ	2,500
Ամէրոս	2,500	Դանիա	2,500
Գոգնիա	4,600	Բալթիկա	5,000
Պալէրմ	2,500	Բալտրա	3,000
Պրիթիշ Գուլֆ	1,200	Սերվիա	2,800
Սէնգամոնիա	3,000	Սեգիա	3,600
Դաղստանիա	4,700	Սարպեսա	3,000
Շերպուրգ	2,000	Սամսբրա	3,000
Չեմէրպա	2,500	Դարտրն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարտիֆա	3,000
Գէնսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարթան	3,000		

Սարկոս չոգենաւը, նաւապետ Բրդ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ և իւմոտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանրով։

Ստորագրեալն պատօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրէ Նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաիվլի
314 Դաշտ խան Ղալաթա

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլ, Մ'ըքսիկոյի և Օսթրայի գլխ. կանոնաւորաբար բանով

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Աչյա Սոֆիա	3,000	Գրեք	2,000
Աբարան	2,500	Ամոնա	2,000
Աղբատիա	2,500	Քրուիշանք	2,000
Լաքոնիա	2,500	Ուիլիամ	2,000
Մասէտոնիա	3,500	Մարդ	3,000
Ռումելիա	2,800	Ֆոթիքիլլ	

Պրիթանիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Գալթուէնէ վերադառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ամէն Սոֆիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվրբուլէն աստ ի'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
315 Գոնթոլոք

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ

Ընդ եւ Անգլիոյ, կ. Պոլսոյ և Օսթրայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալպանիա	2,000	Լէքսանդր	4,500
Անձէլս	3,000	Մարէնկօ	4,300
Աղիս	4,300	Պարսկաստան	2,500
Պասսանա	3,500	Միլս	2,000
Ֆրօտսիա	2,200	Նէրօ	2,000
Լաքոնիա	2,500	Ուիլիամ	2,000
Մասէտոնիա	3,500	Մարդ	3,000
Ռումելիա	2,800	Ֆոթիքիլլ	

Պրիթանիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Գալթուէնէ վերադառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ամէն Սոֆիա չոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվրբուլէն աստ ի'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
315 Գոնթոլոք

Ա. ԲՈՅՆԱԼԷՐ — Ս. ՏԱՄԱՍԵԱՆ

ՀՈՒԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԻՒՆԵԼԻՔ ԼՈՒՍԱԳՐՈՒԹ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԻՍՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1885 Դեկտ. 1 Կիրակի օրէն սկսեալ մինչև Դեկտ. 31

(Բոլոր է կերակի օրերէն) Եւրոպական եկեղեցի կանոնաւոր ելքերու երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
2 30 Ր. և Ա. Գալ. Եղեմի Մեզարպ. Պեօյ. Թարապիա Եղենիքեր (Եղենիքեւպի շրջանեան հետ պիտի հաղորդակցի) 32
3 30 Եղենք. Ամեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Ամրավ. ջոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
(Ուրբաթ օրերը Ամրավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. պիտի հանդիպի)
3 45 Եղենիմ Մեզարպ. Պեպ. Թար. Եղենք. Ամեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի) 18
5 — Եղենիմ. Մեզարպ. Պեպ. Թար. Եղենք. Ամեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ամրավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 34
6 15 Եղեն. Մեզ. Պեպ. Թար. Եղենք. Մերկ. Ր. Հիսար Պեպ. Ամրավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշ. 20
7 — Եղենիմ. Մեզարպ. Պեօյիք. Թարապ. Պեյգօզ Բաշապ. Եղենք. Մերկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամրավ. Զէնկ. Պէյլեր Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իսկ. 25
8 15 Ա. և Ր. Գալ. Եղենիմ. Մեզարպ. Պեպ. Թարապ. Եղենք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ամրավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. (ուրբաթի օրերը Ամեն. պիտի հանդիպի) 32
10 — Մեզարպ. Պեպ. Թարապ. Եղենք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամրավ. Օրթաք. Պեշիք. 28
Ամրավ. Գուրուչ. Գալ. Եղենիմ.
2 30 Պեպ. Ամրավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 24
3 15 Ամրավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. Գապ. 25
3 55 Պեկիք Ամրավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. (բացի ուրբաթէ) 4
4 30 Ամրավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. Գապ. 24
5 — Պեպ. Ամրավ. Գուր. Օրթաք. Պեշիք. Գապաթ. 28
11 45 Հիսարէն ուղղակի կանուրջ 34
Ամերիկեան եկեղեցի կանոնաւոր ելքերու ժամերը
2 15 Վանիք. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Գապաթ. 34
2 55 Պէյգ. Բաշպ. Ր. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
3 30 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլերպ. Գուզկ. 28
4 15 Պեպ. Թար. Պեյգօզ. Բաշապահճէ Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Պեշիք. 17
4 45 Գանտիլ. Վանիք Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ. 23
8 45 Պեշիք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկիւտար (Ուրբաթի օրերը Ր. Բ. Մահ.) 24
10 20 Գանտիլլէն ուղղակի կամուրջ 23
11 10 Վանիք Զէնկ. ուղղակի կամուրջ 25
(Բոլոր է կերակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական ելքերէ երթեւեկելու ժամերը
3 15 Պեշիք Օրթաք. Գուր. Ամրավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մեքքէն. Եղեն. Թար. Պեպ. Մեզարպ. Եղենիմ. 34
4 15 Գապաթ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկէյ. Ամրավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Մերկ. Եղենք. Բաշապ. Պեյգ. Թարապ. Պեպ. Մեզ. Եղենիմ. 25
5 30 Գապաթ. Պեշիք Օրթաք. Գուրուչ. Ամրավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Եմիրք. Մեքքէն. Եղենք. Պեյգ. Թարապ. Պեպ. Մեզարպ. Մեզր. Եղենիմ. Ա. Գապաթներ 32
6 45 Իսկ. Պեշիք. Գուզկ Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Ամրավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Մերկ. Եղենք. Թարապ. Պեպ. Եղենիմ. 21
8 30 Պեշիք. Օրթ. Ամրավ. Պեպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եղենք. Թարապ. Մեզար. Պեպ. 28
10 40 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Մեքքէ. Եղենքէր. Թարապիա. Պեպլեր. Մեզարպ. Եղենիմ. 18
11 10 Եղենք. Թարապ. Պեպիւք. Մեզարպ. Եղենիմ. 32
11 30 Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Մեքքէն. Եղենք. 20

Կամուրջէն Ազատամտէլ Երթեւեկելու ընթացքի ժամերը

3 25 Ուղղակի Պեպէք (բացի ուրբաթէ) 1
3 55 Ուղղակի Ամրավուտաքեր 24
4 25 Ուղղակի Պեպէք 28
10 20 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամրավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Ամրավ ջոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 34
11 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամրավ. Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գալ. 21
11 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամրավ. Պեպ. 25
12 — Օրթ. Գուրուչ. Ամրավ. (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պեշիքեաչ) 34

Կամուրջէն Ազատամտէլ Երթեւեկելու ընթացքի ժամերը

4 15 Ուղղակի Գանտիլլի 23
4 30 Իսկ. Գուզկ. Պեշիք. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պեյգ. Եղենիմ. (Ուրբաթի օրերը Ր. Բ. Մահ.) 20
9 25 Պեշիքթաշ. Գուզկուճա. Պեյլեր Զէնկէյ. Վանիք. Գանտիլ. (Գալատայի գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. Մահ. Բաշապ. Պեյգ. Թար. Մեզ. Գալ. 17
10 20 Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Զէնկէյ. Վանիք. 25
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պեյգ. 23
11 40 Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք. 28

ԻՄՍԿԻԱՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՓԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	6 30 Պեշիք	— —	8 15
2 15	7 —	— —	8 45
3 —	8 15 Պեշիք	2 45	9 15 Պեշիք.
3 30	9 —	3 20	9 50
3 45	9 30	3 50	10 15 Պեշիք
4 —	10 — Պեշիք	4 20	10 40